

Amerikietis profesorius pamilęs lietuvių kalbą

Pasikalbėjimas su prof. William R. Schmalstieg

Du kalbininkai — Thomas F. Magner ir William R. Schmalstieg ruošia naują baltų tautų studijinį leidinį: "Baltic Linguistics", kur bus sutelktos paskaitos, studijiniai straipsniai amerikiečių profesoriu, dalyvavusių specialioje Baltų kalbotyros konferencijoje, organizuotoje Pensilvanijos universiteto. Čia bus kalbiniai straipsniai mūsikių L. Dambriūno, Ant. Klimo, J. Kazlausko ir tokių lietuvių bičiulių kaip prof. Eric P. Hamp, prof. Gordon B. Ford.

Prof. Schmalstiego vardą plačiau išgirdome, kai išėjo puikus lietuvių kalbos vadovėlis anglų kalba: "Introduction to Modern Lithuanian". Šalia mūsų kalbininkų L. Dambriūno ir Ant. Klimo, vienu to vadovėlio, vartojamo dabar net eilėje universitetų, autorių yra prof. Schmalstieg. Šimtai lietuvių gi dabar turėjo progos prof. Schmalstiega pažinti Mokslo ir kūrybos simpoziume ir girdėti, kaip jis puikia lietuvių kalbą skaitė paskaitą "Baltų ir slavų kalbų giminingumo klaušimas". Šioje paskaitoje girdėta jo lietuviškoji kalba buvo geresnė už eilės mūsikių.

Lietuviams draugingo mokslininko 40 m. amžiaus sukaktis

Lietuvių kalbą jis nuo seniau pamėgęs. Juk baigdamas kalbinės studijas Pensilvanijos universitete (pas Krėvę, Salį ir Seną), disertaciją rašė tema: "Kriterijai, pagal kuriuos sprendžiami slavų skoliniai lietuvių kalboje". Šis gabus ir darbštus kalbininkas ir vėliau lietuvių kalbą nuširdžiai domėjosi. Jis yra parašęs studijinių straipsnių apie lietuvių kalbos veiksmažodžių sistemą, apie baltų kalbų balses, lietuvių daiktavardžius galūnė-ys, kartu su prof. Saliu ėmėsi ruošti prof. Endzelyno "Baltų kalbų garsai ir formos" anglišką vertimą.

Šis talentingas, darbštus lingvistas, lietuvių kalbos specialistas šiemet sulaukė 40 metų sukakties (gimęs 1929), taigi yra pačia me pajėgume, ir dar daug ko iš jo galime tikėtis. Juo mes dar labiau susidomėjome, kai prof. Klimas Mokslo ir kūrybos suvažiavimo metu papasakojo apie prof. Schmalstiega šį faktą: beruošdamas minėtą lietuvių kalbos vadovėlį, jis buvo sunkokai susirgęs. Pusia juokais, pusiau rimtai jis prof. Klimui rašė: jeigu aš

dabar numirčiau, mano antkapyje iškalkite žodžius: "Mirė, rašydamas lietuvių kalbos gramatiką".

Suvažiavimo metu buvo malonu prie pietų stalo ilgokai su juo išsikalbėti. Jis tvirtai tarė:

— Esu lietuvių draugas ir tokiu būsiu visada.

— Kaip jūs pasiryžote gilintis į lietuvių kalbos studijas, — paklausiau jį.

— Studijavau slavistiką ir profesorai Salys, Krėvė, Sennas buvo tiek įtakingi, man padarė tokį gilų įspūdį, kad panorau ir lietuvių kalbą studijuoti, ypač, kad slavistikos specialistui lietuvių kalbos žinojimas yra labai naudingas. Esu "Drauge" skaitęs ir prof. Stankievičiaus žodžius, kad slavistas turi žinoti lietuvių kalbą, ir tai tiesa. Šiandien vis daugiau slavistų pradeda studijuoti lietuvių kalbą. Apskritai lietuvių kalbos studijos plinta. Dr. Salio dukterė pradės lietuvių kalbą dėstyti berods Harvardo universitete. Girdėjau apie sumanymą lietuvių kalbos studijas įvesti Chicago universitete. Beje, lingvistas prof. Hamp, su kuriuo čia būdamas Chicagoje kalbėjaisi, siunčia jums linkėjimus.

— Kada pirmą kartą išgirdote apie lietuvių kalbą?

— Tai jau buvo senokai. Dar studijavau Minnesotos universitete slavistiką. Patyręs apie naudingumą lietuvių kalbos studijų, kurių, deja, Minnesotos universitete nebuvo, išgirdau, kad tokios studijos yra Pensilvanijos universitete, tai ten ir persikėliau.

— O kaip jums tenka "Drauge" paskaityti?

— Prof. Klimas atsiunčia idomius numerius.

— Koks yra jūsų įspūdis vis gilinantis į lietuvių kalbos studijas?

— Man ji daro labai muzikalią kalbos įspūdį. Nesakyčiau, kad šis tvirtinimas yra mokslininkai pagrįstas, bet man susidaro toks įspūdis.

— Kas jums daugiausia padėjo išmolti lietuvių kalbą?

— Daugiausia prof. Salys, dr. Ostrauskas ir dr. Klimas. Kai gyvenau Philadelphiaje, stengiausi kaip galima daugiau su jais lietuviškai kalbėtis.

Mūsų pokalbio klausė dr. Girmius pratarė į profesorius:

— Jūsų tarimas toks geras, atspindi prof. Salį...

Prie to paties stalo buvęs rašytojas J. Blekaitis pasiteiravo, ar prof. Schmalstieg nebus vokiškos kilmės. Jis tai patvirtino, bet jo protėviai jau seniau iš Europos atvykę. Jo pavardės pirmoji dalis lietuviškai reikštų "siauras", antroji — "laiptas".

— Ka, Profesoriau, dėstote jūs Pensilvanijos valstybiniame universitete?

— Bendrąją kalbotyrą ir senąją slavų bažnytinę bei rusų kalbą. Beveik kasmet duodu ir lietuvių kalbos struktūros kursą.

— Kaip jūs įsigiję lietuvių kalbos vadovėlio rašymą?

— Kai buvau studentas, tokio vadovėlio nebuvo. Klimas, Ostrauskas ir aš svarstėme, jog tokį

(Nukelta į 2-rą psl.)

Vytautas K. Jonynas

Madona senelių namų koplyčioje, Putname Nuotrauka Uosio Juodvalkio

Nemirtingųjų madonų pėdomis

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Viena iš labiausiai užtinkamų temų krikščioniškajame mene yra Dievo Motina Marija su Kūdikiu Jėzumi ant rankų. Kadangi joki tikro Marijos paveikslas nėra išlikęs ir neturime aprašymų kaip ji iš tikrųjų atrodė, užtat visų amžių dailininkai gali laisvai piešti jos atvaizdą.

Patį pirmąjį Marijos su Kūdikiu atvaizdą randame pirmųjų krikščionių meno periode, trečiame šimtmečiuose, Priscilės katedrose, Romoje. Šis Marijos paveikslas nupieštas ant sienos (freska), mums labiau primena pagoniškosios Romos imperijos matroną, negu Dievo Motiną. Tačiau, nors šioje freskoje Marija su Kūdikiu yra nupiešta klasiškojo (graikiškojo) meno stiliumi, jos tamsių akių idėms žvilgsnis ir viso kūno laikysena mums sako, kad mes matome nekaskdieniška moterį, bet kažką švento, simboliško. Vėlesniuose Marijos su Kūdikiu atvaizduose, užsilikusiuose iš šeštojo ir septintojo amžiaus, jau randame Dievo Motinos paveikslą labiau nutolusį nuo klasiškojo meno grožio, kur Madona dar mažiau natūrali. Ir taip Marijos su Vaikiu atvaizdą vis piešiant ir kartojant, paveikslas išsivystė ir sus-

tingusią, antžmogišką, iškilmingą bizantišką Madoną.

Bizantiškoji Madona nebepanašė nei į romėnišką matroną, nei į pirmųjų krikščionių Mariją, bet ji yra pati viena savame stiliume. Bizantiškų laikų menininkas nežūrėjo į Mariją kaip į paprastą, kasdienišką, žemišką motiną, bet jam ji buvo Dangaus Karalienė pilna to žodžio prasme. Ji jam buvo graži, ideali, kilni, išdidė, sėdinti soste, apsupta riebuliais angeliukais, apšviesta auksinės dangiškos šviesos. Josios veidas yra susimastęs, liūdnas. Jos akys, nosies ir lūpų apybraižos yra charakteringos bizantiškajai Madonai. Ji sėdi soste didingoje ir rimtoje pozijoje, jos rūbai stiliizuoti suklostyti. Bizantiškame paveiksle Marija yra atvaizduota kaip Karalienė, o jos sūnus, Kūdikielis Jėzus, kaip Valdovas savo dešine rankute laiminas mus. Šitoks bizantiškas Madonos ir Kūdikielio atvaizdavimas nepasikeitė per visus septynis šio meno šimtmečius. Tokią pat mes jau matome nuo pat pradžios iki pat viduramžių.

Vienuoliktajame ir dvyliktajame amžiuje, Prancūzijoje prasidėjus gotiško stiliaus katedrų statybai, mes randame Marijos ir

Kūdikielio atvaizdą išreikštą kitaip nebe paveikluose ir mozaikose, bet akmenyje ir spalvotame stikle (vitražuose). Su gotiškomis katedromis prasidėjo ir religinė skulptūra joms papuošti. Geriausias viduramžių Marijos ir Kūdikielio skulptūras randame Prancūzijos Chartres, Amiens, Rouens ir kitose katedrose. Amiens katedros skulptūra pavadinta Vierge Doree, maždaug iš 1265 m. jau yra skirtinga nuo pirmųjų krikščionių ar bizantiškos Madonos. Čia skulptorius Mergelę Mariją atvaizduoja grakščia, realia, žmogiška motina. Ji stovi laisvai, jos truputį įkypos akys ir švelni šypsena lūpose charakterizuoja individualią asmenybę. Ji yra gyva, motiniška, asmeniška. Čia jaučiamas artimas ir žmogiškas ryšys tarp Motinos ir Vaikielio. Gotiško stiliaus Kūdikielis Jėzus labiau yra susidomėjęs savo Mama negu bizantiškajame, kur mes Ji matome laiminantį mus.

Viduramžių meno laikotarpyje, jam yra charakteringi skulptūros darbai ne tik tie, kuriuos randame gotiškoje katedrose, bet ir tie mažieji skulptūros darbai, padaryti iš brangiųjų metalų arba dramblio kaulo. Maža Ma-

Kertinė Parastė

POPULIARUMĄ IR MONUMENTALUMĄ DERINANT

Visi gerai žinome, kad išėjusios laikraščiai ir žurnalai verčiasi gana sunkiai. Pilnai suprantant jų reikalingumą ir apgailestaujant, kad net stambūs mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo vardai jų neprenumeruoja, tenka ir reiklia vis dėlto nustepti. Bet nusteptimas yra viena, o "kodėl neprenumeruoja" yra gal kas kita? Gal kur nors slepiasi ir gilesnė, bet paprastesnė priežastys? Gal kokios klaidos spaudoje buvo, yra ir dar bus padarytos? Ar išlaikome bendrą ir privalomą nuosaikumą, orumą ir pusiausvyrą mūsų spaudoje? Ir ar nereikėtų, kaip šiame krašte, kažkokio "mūsų viceprezidento" įsikūrimo, ar, kaip Vatikano įspėjimo žurnalistams, dėl objektyvumo stokos? Visa tai darosi ypač aktu, metams baigiantis ir verbuojant naujas prenumeras sekantiems.

Kaip neskaitančius patraukti į skaitančiųjų eiles, dažnai yra neišsprendžiama problema. Ir čia vargu ar padės metodai, kurių buvo griebtasi, "rūpinantis" mūsų pagrindiniais kultūrininkais, prasiskverbusiems net tarptautinėm arenom. Anslams, lyg iš desperacijos, viešai buvo prikišama, kodėl, girdi, vyrai, nesukate filmų reikalavimom temom? Bet ar neprarandamas šitokioj situacijoj ir tokiuos noruos orumas, kai vardan vienos ar kitos idėjos spauda pati sau nusistato etikos taisykles. Gal ne visos mintys, kurios ateina į galvą, yra jau sakytinios? Ir gal ne visos mintys yra gryni pinigai? Jomis gal ir atbaidome nemaža žmonių nuo jau ir taip ne milijoninės, kaip vaikiškai kartais bandome pasigirti, čionykštės lietuviškos visuomenės.

Kartais net jau seniai susitupėjusį rašytoją mūsųose yra leidžiama "krutinti" ilgiausiais postringavimais dėl vienos ar kitos jau "perbristos" meno ar literatūros teorijos, visai neužkūstą spragos naujom, dar neišdiskutuotom teorijom. Mūsų menininkui taipgi randame būdą kaip sudrumsti ramybę. Ir kai anas viešai pasako "pakilkite mane ramybėje", nes, gal būt, neužbaigti tapybos, grafikos ar skulptūros darbai jo laukia, tada kimbame net į skvernus.

Tarptautiniai mūsų arenininkai — rašytojai, dailininkai,

mokslininkai, muzikai... — neduodame jums ramybės nei vienam. Atrodo, lyg norim tu pasakyti: "Žiūrėk, Tamsa. Mums nesvarbus yra tavo pasaulis. Mes tau jį duosime. Tik paklausyk... štai, "išguldy-sime" viską juodu ant balto... Jei neimsi, nesvarbu, bent mes išsiplešim. Jei kratysies, vargas tau, brukte įbruksi-me..." Aišku, visa šitai komiška, bet tai neša kiek gyvuho laikraščiuosna. Ir kodėl? Argi vėta tada prenumeruoti rimtą žurnalą, ar "quarterly"?

O mūsų žurnalai? Ar jie tobuli? Gal ir juose perdaug tos, taip vadinamos, statiškos, kie-tokos rimties, citatų, išnašų, ilgokų šaltinių sąrašų, kad net mūsų kultūrininkui ar visuome nininkui visa tai gal kek prima-mena vėl tą "universiteto suo-lą", sunkias akademines stu-dijas, kurias jis gal mielai pri-simena, bet, pavargęs nuo dar-bo, gal mielai atsiskleidžia to-ki vietinį kultūrinį žurnalą, ku-riame viso to nėra, o mintys, kad ir giles, perduodamos lengva, intriguojančia forma. Nėra abejonės, kad gyvi, in-formaciniai, bet ir literatūrine prasme įdomūs ir intriguojan-tieji straipsniai lietuviškame žurnale yra perskaitomi, vos tik žurnalas peržengia namų slenkį. Kiti dažnai atidedami... kitam kartui, kuris ir lieka "ki-tu". Gal tokios grynos akade-minės studijos taip ir nepri-ntina žurnalui? Tam yra aka-deminiai metraščiai, knygos ir t. t. O ieškodami skaitytojo, ir apie tai mūsų žurnalai gal turėtų pagalvoti.

Bet gal reikėtų mažiau kal-tinti, o ieškoti, kur kai kurios mūsų spaudos klaidos slepiasi, o jų ieškant, nepamiršti pakar-totinai pabrėžtino orumo, nuo-saikumo, pusiausvyros, tačiau teisybę į visa tai neiškeičiant.

Kultūriniam žurnalams ir mūsų laikraščiams šiuo norė-tųsi palinkėti ne tik naujų pre-numeratų, bet ir naujų bendra-darbių, kurie supranta pagrindines spaudos ir straipsnių patrauklumo taisykles, bet taipgi ir akademikų, kurie gyvai, įdomiai rašo ir gal ame-rikiečių (Harper's, The Atlan-tic, Yale Review ir kt.) pavyz-džiu bent laikinai pajėgia žur-nale ar laikraštyje pamiršti universitetų auditorijų "šaltu-mą ir stiliaus monumentalu-mą".

P. Mln.

Šiame numery

- Populiarumą ir monumentalumą derinant.
- Amerikietis profesorius, pamilęs lietuvių kalbą.
- Nemirtingųjų madonų pėdomis.
- Jaunosios kartos problemos naujame "Varpe".
- Julijos Svabaitės eilėraščių.
- Dvidešimt darbo metų.
- Petra Rimkūnų prisimenant.
- Lapinsko, Stempuzienės ir Barausko plokštelės jau sioms Kaldoms.
- Anglišką lituanistikos enciklopediją jau išleido.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Akademines provalstės.

Amerikietis profesorius pamilęs lietuvių kalbą

(Atkelta iš 1 psl.)
vadovėlį reikia išleisti, kad galėtų lietuvių kalbą pažinti tokie kaip aš.
— Atrodo, kad jūs esate lietuvių kalbą pamėgęs?
— Labai. Juk esu kalbininkas ir man patinka lietuvių kalba kaip senų kalbų atstovė. Apie lietuvių kalbą juk yra rašoma kone visuose kalbotyros vadovėliuose.

— Daug jums tenka bendrauti su lietuviais?
— Iš prof. Klimo gaunu kas savaitę laiškus. Jam rašau po 2-3 laiškus į savaitę. Rašom apie mūsų rengiamą naują lietuvių kalbos žodyną ir apie kitus kalbotyros dalykus. Susirašinėju ir su dr. Ostrausku. Gaila, kad mano kaimynystėje nėra lietuvių.

— Ir ateityje lietuvių kalbą domėsitės?
— Be abejonės. Idomu, kad mūsų universitete vis pasitaiko jaunų žmonių, kurie lietuvių kalbą domisi. Priešais metais buvo trečios kartos lietuvis, kuris norėjo išmokti lietuviškai. Šiomet gi turime vieną lietuvių kilmės studentę, kuri taip pat nori išmokti lietuviškai.

— Ar ir dabar rašot studijinius straipsnius apie lietuvių kalbą?
— Tuo klausimu spausdinu straipsnius "Lituanus" žurnale, taip pat "World" ir kitur, vis rašydamas lietuvių kalbos klausimais. Su dr. Klimu, kaip jau minėjau, rašome kalbotyros žodyną. Sekame Lietuvos leidžiamus vadovėlius ir darome lietuvių lingvistinių terminų žodyną. Prie jo jau dirbame ketvirtus metus. Žodynėlis bus su anglų vertimu, kad amerikietis lengviau galėtų skaityti lietuvių lingvistinę literatūrą. Yra nemažai amerikiečių, kurie domisi lietuvių kalba. Pėteraičio žodynas geras, bet jame lingvistinių terminų nėra.

— Ar daug lietuviškai skaitote?
— Beveik kasdien. Skaitau daugiausia kalbinius dalykus. O skaityti yra ko. Daug medžiagos duoda žurnalas "Baltistika", yra ir kitų žurnalų bei leidinių.

— Kokios lietuvių kalbos problemos dabar jus labiausiai interesoja?
— Istorinė gramatika.

— Ar jūs patartumėte mūsų jaunuoliams mokytis lietuvių kalbos?
— Kiekvienas lietuvis turi sau gauti, branginti savo gimtąją kalbą. Juk turi progą kasdien lietuviškai kalbėti, o kas žino dvi kalbas tam daug lengviau studijuoti trečią ir taip toliau.

— Ar lingvistikos pasaulyje nežas susidomėjimas lietuvių kalba?
— Tas susidomėjimas kasmet auga. Amerikoje veikia taip vadinamas Lingvistikos institutas. Šiais mokslo metais jis turės posėdžius Ohio valst. universitete ir ten bus dėstoma lietuvių kalba. Dėstys amerikietis Robinson David, dr. Salio studentas, dabar dirbąs Ohio valst. universitete, Columbus, Ohio. Kaip žinote, Californijos universitete lietuvių kalbą dėsto J. Tininis. Čia, Chicagos universitete, dėstė dr. Buchienė.

— Ką čia lietuvių visuomenė galėtų padaryti?
— Padėti lėšomis. Šiuo metu Chicagos universitete tai daug padėtų.

— Ar palaikote ryšį su kitais, besidominčiais lietuvių kalba?
— Su prof. Hamp bendradarbiaujam lingvistinė bibliografijoje. Išleidžiam šiuo klausimu kokią studiją kasmet. Bendrai, turiu ryšį su apie šimtu kalbininku, kurių tarpe yra ir besidominčių baltų kalbomis. Prof. Kljmas yra vienintelis jaunas lietuvis, kuris plačiau dirba šioje srityje. Kaip kalbininkas, jis yra

labai geras. Mes jau 20 metų kai esame su juo bičiuliai.
— Pagrindė jau esame susitarę, kad nuo sekančių mokslo metų bus lietuvių kalba dėstoma ir Chicagos universitete...
— Tai labai gerai, ypač, jeigu dėstys kalbininkas dr. P. Jonikas. Chicagoje yra daug mokslus siekiančių lietuvių, kurie kalba lietuviškai. Chicagos universitetas turi gerą kalbotyros biblioteką.

Su prof. Schmalstiegu kalbėjome lietuviškai. Pokalbis ejo sklandžiai. Iprašiau profesorių, kad atsiųstų savo nuotrauką. Po kelių dienų gavau ją drauge su lietuviškai rašytu laišku, kuriame džiaugias, kad žurnalas "The School Music" išspausdino jojo žmonos straipsnį apie lietuviškos muzikos mokymą. Gražia lietuvių kalba, su visomis nosinėmis ir kitais lietuviškojo raidyno ženklais, į ką dažnas mūsų-

Man gaila tik, kad neturėjau progos studijuoti lietuvių kalbą, kai buvau jaunas žmogus. Tuo atvečiu man būtų lengviau išreikšti mano dėkingumą už Chicagos lietuvių viešnagę... J. Prunskis

KULTūros TEMOMIS KITUR

Jaunosios kartos problema naujame "Varpe"

Mane sudomino du straipsniai paskutiniame "Varpo" numeryje (1969 m. Nr. 9). Vienas iš jų parašytas valstybininko, kitas — pedagogo. Vienas iš jų rūpinasi, kad jaunoji Amerikos lietuvių karta suprastų savo uždavinį kovoti už Lietuvos laisvę, kitas, priešingai, rūpinasi, kad jaunas Amerikos lietuvis išaugtų doru kultūrininku, kaip tik pirmoje eilėje dėl to, kad būtų iš tikrųjų lietuviškai tradicijai. Čia aš tikimasi lietuviškai tradicijai. Čia aš tikimasi lietuviškai tradicijai. Čia aš tikimasi lietuviškai tradicijai.

Čia mes ir prieiname prie pagrindinio klausimo: ką toliau daryti. Teisingai Kučys atmeta kai kurių keliamas mintis, kad atsisiukus politinės veiklos už Lietuvos žmogaus laisvę, mes susirinkimose "matytume daugiau jaunų veidų." Tai būtų visiškai apgaulingas kelias.

Klausimas yra daugiau negu gyvenimiškas. Jis yra šiandien pasidaręs šekspyrisku klausimu: būti ar nebūti. Dėl to jį svarstyti reikia eiti su jam atitinkamu rimtumu ir gilumu. Tuo pačiu čia reikia pasakyti, kad lengviau yra klausimą iškelia, negu rasti jam atsakymą. Tačiau ir teisingas klausimo iškėlimas nėra bevertis dalykas. Kai klausimas yra teisingai pastatytas, kai jis nėra užliūliuotas klaidingų atsakymų; tai jis veikia kaip galingas akstinas žmonių protus ir širdis. Pa-

na to, ji tam tikra prasme net pateiktiną šį jaunimo nesidomėjimą. Ji yra nuomonės, kad metodas, kuriuo mes ugdome lietuviškumą jaunojoje kartoje yra su trūkumais. Ji žino, kad jau prieš 15 metų mokytojai buvo skatinami tartis dėl naujų mokyimo metodų, kurie "šiomis sąlygomis jaunimui būtų patrauklesni". Tačiau, deja, buvo pasilikta prie klaidingos pažiūros, kad viskas turi būti taip, kaip Lietuvoje.

Čia mes ir prieiname prie pagrindinio klausimo: ką toliau daryti. Teisingai Kučys atmeta kai kurių keliamas mintis, kad atsisiukus politinės veiklos už Lietuvos žmogaus laisvę, mes susirinkimose "matytume daugiau jaunų veidų." Tai būtų visiškai apgaulingas kelias.

Čia mes ir prieiname prie pagrindinio klausimo: ką toliau daryti. Teisingai Kučys atmeta kai kurių keliamas mintis, kad atsisiukus politinės veiklos už Lietuvos žmogaus laisvę, mes susirinkimose "matytume daugiau jaunų veidų." Tai būtų visiškai apgaulingas kelias.

Čia mes ir prieiname prie pagrindinio klausimo: ką toliau daryti. Teisingai Kučys atmeta kai kurių keliamas mintis, kad atsisiukus politinės veiklos už Lietuvos žmogaus laisvę, mes susirinkimose "matytume daugiau jaunų veidų." Tai būtų visiškai apgaulingas kelias.

Čia mes ir prieiname prie pagrindinio klausimo: ką toliau daryti. Teisingai Kučys atmeta kai kurių keliamas mintis, kad atsisiukus politinės veiklos už Lietuvos žmogaus laisvę, mes susirinkimose "matytume daugiau jaunų veidų." Tai būtų visiškai apgaulingas kelias.

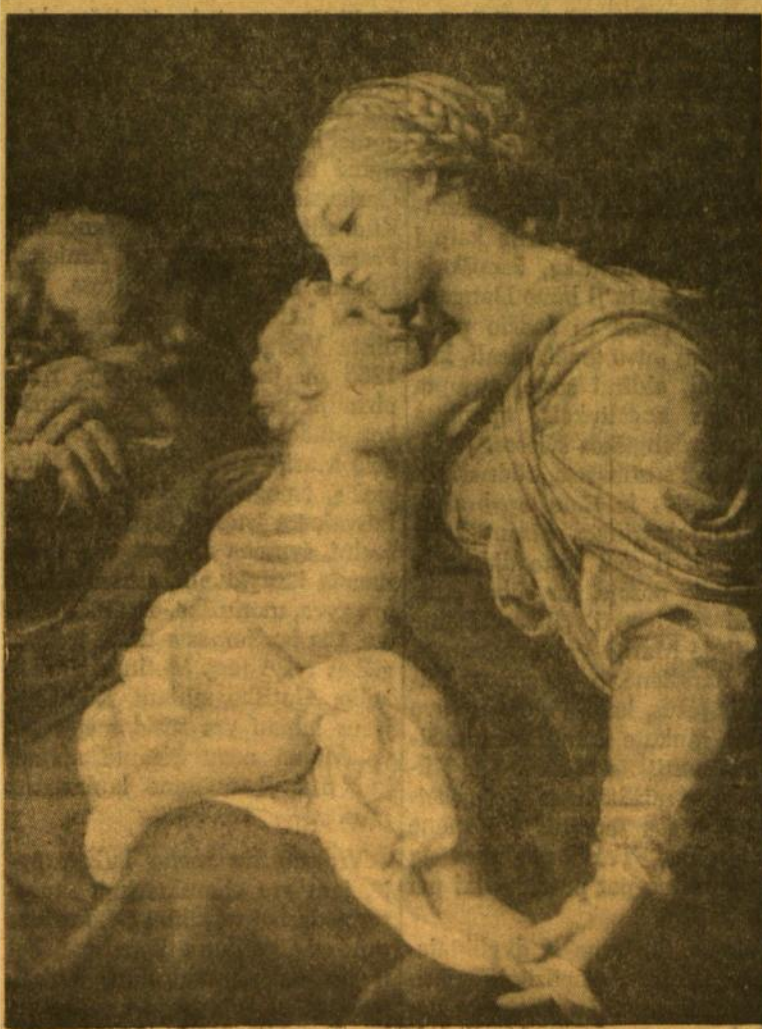
Prof. dr. William Schmalstieg

Man gaila tik, kad neturėjau progos studijuoti lietuvių kalbą, kai buvau jaunas žmogus. Tuo atvečiu man būtų lengviau išreikšti mano dėkingumą už Chicagos lietuvių viešnagę... J. Prunskis

Man gaila tik, kad neturėjau progos studijuoti lietuvių kalbą, kai buvau jaunas žmogus. Tuo atvečiu man būtų lengviau išreikšti mano dėkingumą už Chicagos lietuvių viešnagę... J. Prunskis

našiai kaip ligos jautimas yra geresnis dalykas negu įsitikinimas, kad esi sveikas, taip ir tragiško klausimo jautimas ir jo išgyvenimas yra geriau negu sakymas, kad reikia eiti toliau ligšioline kryptimi.

"Varpo" autoriai, eidami į klausimą iš abiejų pusių, padeda mums suvokti šio klausimo gilumą. Ko reikėtų vengti, ieškant atsakymo į šį klausimą, tai pavesti jį spresti vien liuanistams, vis tiek, ar jie būtų kalbininkai, ar muzikai, ar šokių mokytojai ar kiti panašūs. Šis klausimas yra daug didesnis ir daug žmogiškesnis, kad mes jį galėtume išspręsti kokio vienšališko sprendimo būdu. Mūsų jaunimas mus sukurtikus greičiau, negu mes spėjome klausimą jiems pateikti. Vieno žmogaus mes neturime paleisti iš akių, kad su šia problema mus mūsų pačių vaikams vilkte išvelka į labai aukšto lygio žmogaus problemą, kuri nėra lengvai sprendžiama. Kad šis sprendimas nėra lengvas, tai liudija ir II Vatikano konstitucija: Bažnyčia Moderniame pasaulyje, kuri iškelusi atskiros kultūros išlaikymo ir žmonijos bendrumo problemą, į klausimą neatsakė, o paliko atsakymo ieškoti ateinančioms kartoms.

Pompeo Batoni (italas, 1708-1787)

II Vatikano susirinkimas šį klausimą galėjo palikti neatsakytą, mums tačiau tai yra neįmanoma. Kiekvieno mūsų vaiko pirmas išėjimas į gatvę ir susitikimas su kitaip kalbančiais sukelia siaubingą problemą šio mažo žmogaus sieloje. Teisingai dr. Sruogienė pastebi, kad vaikas nutyla šeimoje ir ieško sprendimo vienas. Kai yra geras liuanistinis auklėjimas šeimoje, vaikas su šia problema yra nustumiamas į vėlesnį amžių. Tačiau anksčiau ar vėliau jis turi kokios sintezės pasiekti. Mes turime skaudžius pavyzdžius, ne tik iš senosios kartos, kad uoliai liuanistiškai išmokytas vaikas, paūgėjęs, radikaliai nusisuka ne tik nuo savo visuomenės, bet ir nuo savo šeimos.

Ir aš neturiu paruošto atsakymo į šią problemą. Tačiau aš manau, kad mes turime jos ieškoti, išdėdami iš platesnių pagrindų. Mūsų ligšiolinis sprendimas pasižymi tam tikru "short cut" metodu. Mes manome, kad vaiką pramokysime lietuviškai kalbėti ir skaityti ir jau būsimė jam įdėvė lietuviško solidarumo raktą. Toks sprendimas tinka Lietuvoje. Tačiau ar jis yra pakankamas čia?

Atrodo, kad šiandien negalima kitaip paskatinti žmogaus domėtis lietuviškumu, vis tiek ar rūpinantis lietuviškos kultūros išlaikymu, ar kovojant už pavergtos Lietuvos laisvę, kaip vienu atveju, būtent: kada žmogus yra taip aukštai doriškai išauklėtas, kad jo doroviškumas yra arti didvyriškumo laipsnio. Visoks kitoks lietuviškumo pagrindas atkris anksčiau ar vėliau. Tai sakydami mes turime galvoje tik jaunąją mūsų kartą. Mums vyresniems taip opiai šis klausimas nestovi dėl to, kad mūsų auklėjimas jau yra pasibaigęs ir kad, kaip kai sakome, mes jau ir norėdami, sunkiai galime būti kitokie. Tačiau, kad mūsų jaunimas būtų su mumis, berods, nėra kito kelio kaip tas, kad jis būtų taip tvirtai doriškai pastatytas, kad jo nesuviliotų nei narkotikai, nei masinės pramogos, nei užmaskuotos komunizmo idėjos universitetuose.

Kaip išauklėti tokios aukštos doros žmogų? — Labai aukštą dorovę išauklėja tik labai sunkūs uždaviniai. Teisingai sako Kučys, kad dėl Amerikos lietuvių heroizmo iššaukė atgimstantis valstybinis gyvenimas 1918 metais. Teisingai pastebi Sruogienė, kad šiais laikais Amerikos studentija, gal pirmą kart savo istorijoje, susidomėjo ne vien futbolu, bet ir socialiniais bei politiniais klausimais.

Netenka abejoti, kad realus didelis dorinis platus masto uždavinys negali nedominti jauno žmogaus. Reikia tik, kad jis būtų kaip

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniai 10-11 val. Trečiadi. uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. tel. WALBROOK 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonija pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti 874-8012

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų
Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2901 West 63rd Street
Kampas 63-šios ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniai 2-4 val. Trečiadi. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4043
Rezid. tel. WALBROOK 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Ofiso tel. HE 4-5758

DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniai, penktadieniai 2-9 v. Šeštadieniai 10-11 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. HE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4933 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

DR. P. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antrad. ir penkt. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val: pirmad., antrad., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. ketvirt. 6-8 vakaro. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

PLATINKITE "DRAUGĄ".

Madonų pėdomis
(Atkelta iš 1 psl.)
Kūdikėlio atvaizdavimo akimirka.
Viduramžių Madona su Kūdi-

nors užvestas ant jo bėgių. Lietuvių tautos problemos jaunam žmogui, pasinešusiam visą pasaulį užvaldyti, gali atrodyti per mažas. Tačiau, kai šios problemos bus įjungtos į visos žmonijos pastangas už laisvę ir už kultūrą, tai jos gali atrodyti pakankamai dideliu uždaviniu mūsų jaunimui. Neprašysime iš akių fakto, kad mūsų jaunimas nusikreipia nuo mūsų ne tiek dėl mūsų uždavinių sunkumo, kiek dėl jų mažumo. V. Bgd.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 West 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak.; šeštadi. 12-2 val. p. p. Trečiadi. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. HE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4933 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

DR. P. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antrad. ir penkt. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val: pirmad., antrad., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. ketvirt. 6-8 vakaro. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadi. 9 v. r. — 2 v. popiet.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PE 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniai uždaryta

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštadi. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma ligonija akiai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val: anrad. nuo 2-5 popiet., ketvirtad. nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2880; Rezid. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitali pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GRovelhill 6-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. FEFONAS 925-8286
Valandos: 2-3 v. v., penktadi. 10-13 v. r., 2-8 v. vak. Šeštadi. 1-4 v. vakaro. Sokmad. ir trečiadi. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3090

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2833 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadi. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimnėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadi. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val: pirmad., antrad., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. ketvirt. 6-8 vakaro. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

Dvidešimt kūrybingo darbo metų

Detroito Dramos mėgėjų sambūris šiais metais švenčia 20-ties metų darbo sukaktį. Kaip greitai prabėga metai! Rodos neseniai suvažiavo žmonės iš lagerių, o štai kiek darbo, rūpesčių, vargo, nemiegotų naktų, gastrolių, (gal ir mažų nesupratimų) sukrauta sambūrio praeitin.

Vieneto veikla prasidėjo su aktorės, režisierės Zuzanos Arlauskaitės-Miškienės atvykimu iš Ingolstato į Detroitą. SLA (Susivienijimas Lietuvių Amerikoje) pakvietė ją režisuoti A. Rūtos "Pasimatymą", ir veikalas buvo pastatytas 1949 m. spalio mėn.

Šešerius metus, p. Miškienė statė vaidinimus organizacijoms, neturėdama jokio pagalbino vieneto. Žmonės buvo sukviečiami atskiriems pastatymams, o scenos darbai atliekami rengėjų. Pavartius sambūrio dokumentus randame, kad 1955 m. spalio 7 d. buvo išrinkta valdyba ir nutarta patiems ruošti vakarą, pastatant J. Petrulio "Prieš srovę". Valdyba susidarė iš pirm. Vinco Zebertavičiaus, reikalų vedėjo Leopoldo Heiningo ir sekretorės Danutės Racevičiūtės. 1957 m. vieton D. Racevičiūtės valdybon atėjo Irena Laurinavičienė, o 1958 m. raštų ir izdo tvarkymą perėmė Nijolė. Sirtautaitė. Nuo 1959 m. valdyba susidarė iš pirm. V. Zebertavičiaus ir sekretoriaus bei reikalų vedėjo Stepo Iljasevičiaus. Tokiam sąstatai valdyba egzistavo iki St. Iljasevičiaus mirties 1968 m. 68-ji metai sambūriui buvo nesėkmingi, nes prieš pat Teatro festivalį Chicagoje ir p. Mikšienė, smarkiai susižeidusi, ilgą laiką gulėjo ligoninėje bei namuose. Valdybos raštuose trūksta smulkesnių duomenų, iš kurių būtų galima spręsti apie veiklą. Atrodo, kad valdybos savarankiškai dirbo, kai sambūris ruošė parengimus savo vardu, o tokių buvo tik kelias.

Daugiausiai vaidinta organizacijoms. Čia reikia pabrėžti, kad savo vaidinimais sambūris yra surinkęs nepaprastai daug lėšų Balfui, Vasario 16-os gimnazijai, Detroito Organizacijų centrai ir Altui. A. a. kun. L. Jankus, viešdamas Detroito, yra minėjęs, kad ne šimtais, bet tūkstančiais dolerių sambūris parėmė Balfą. Tačiau reikia pridurti, kad išimčių nebūna daroma; kokios organizacijos prašė, tokioms ir buvo vaidinama. Be anksčiau minėtų vaidintų Tremtinių draugijai, Režistentams, Skautams, Liet. Bendruomenėi, "Caritas", ateitininkams Kanadoje, savanoriams kūrėjams, birutininkams, Kultūros klubui ir žygiui į New Yorką paremti.

P. Mikšienė visuomet stengdavosi savo pastatymuose nesudaryti daug išlaidų rengėjams. Kartais dėl to gal nukentėdavo veikalų meninis apipavidalinimas (dekoracijos, apšvietimas ir pan.), tačiau, nežūrint to, vaidinimai visuomet buvo publikos palankiai įvertinti, o organizacijų kasos turtingesnės vakaro pelen.

Sambūrio pastatymuose yra talkinę Sv. Antano parapijos chorą ir taut. šokėjų grupę "Silainė".

Nuolatinio dekoratoriaus sambūris neturėjo. Be a. a. Stepo Iljasevičiaus, dekoracijos yra piešę dail. Vytautas Ogilvis, dail. Antanas Melnikas ("Kudirkos" veikalui) ir kiti sambūrio nariai. Grimavimas būdavo p. Mikšienės ir pačių artistų rūpestis, reitais atvejais talkinant Vyt. Ogilviui.

Daug žmonių yra padėję įvairiuose darbuose—jų visų neįmanoma išvardinti. Manau, jie kaip ir sambūrio nariai, mielai aukojo savo laisvas valandas, nebuvo įsitikinę, kad teatras yra būtinas kaip lietuviško sąmoningumo mokykla. Pačios p. Mikšienės teigimu teatras visais laikais turė jo didelės auklėjamąsias reikšmes. Kartu su Kudirkos, Valančiaus, Meironio ir kitų raštais,

Detroito Dramos mėgėjų sambūrio jubiliejų minint

DANUTĖ JANKIENĖ

jaunas lietuviškas klotimų teatras judino atgimstančią tautą. Nepriklausomybės laikais suklestėjęs, kaip subrendusios tautos meninė apraška, pokario metuose vėl tapo lietuviškos gyvybės palaikytoju. Todėl nenuostabu, kad per 20-tį metų tiek daug buvo padaryta. Tą liudija šie skaičiai ir vardai:

Nuo 1949 m. iki 1969 m. pastatyta 43 veikalai (su gastrolėmis ir kartojimais vaidinta 98-ais kartus) ir dalyvauta 7-uose minėjimuose. Kitiuose miestuose

tretas, J. Petrulio — "Prieš srovę", J. Vilkutaičio — "Amerika pirty", A. Rūko — "Prapuolusios laimės ieškojimas", El. Oržėkienės — "Nutrūkusi styga", V. Karkliaus — "Raudonasis vynas", A. Škėmos — "Vieną vakarą", O. Graurokienės — "Sypsančios akys", S. Lauciaus — "Pavojingas mokytojas" ir kiti. Iš svetimų autorių, be toliau straipsnyje pažymėtų statyta: H. Coalin — "Pirmas skambutis", H. Hejerman — "Du keliu", L. Fuldo — "Mokyklos draugai",

Apie 100 žmonių perėjo per sambūrio eiles. Be pačios režisierės, tik keturi žmonės aktyviai dalyvavo pastatymuose nuo pat jų įsijungimo iki dabar.

Ilgametis pirmininkas ir pagrindinis sambūrio narys yra Vincas Zebertavičius. Sambūrin įsijungęs 1953 m. beveik visuose vaidintuose veikaluose, kurių yra 28 (neskaitant gastrolių), atliko pagrindinius vaidmenis. Gal ne visi jo sukurti charakteriai buvo vienodo lygio, bet visuomet publikos įvertintas teigiamai. Laisvas ir nesivaržęs scenoje, paskubiau atliktuose pastatymuose randas išėitį ir moką užpildyti veikalo spragas. Iškiliausiu jo sukurtu charakteriu reikėtų laikyti kun. Strazdelį, kurio pastatymo metu ne tik publika, bet ir vaidintojai nejučia braukė ašaras. Išskirtinas iš kitų ir Loro ko charakteris Bisson "Nežino moje". Be vaidinimo, Zebertavičius daug darbo įdėjo tvarkydamas ir techniškus reikalus. Šunku būtų įsivaizduoti sambūrį be Vinco Zebertavičiaus.

Irena Laurus - Laurinavičienė nuoširdžiai be pertraukos dirbo nuo 1952 m. iki dabar. Jos vaidinta 27-juose veikaluose. Dauguma jos rolių nebuvo pagrindinės, bet pačios charakteringiausios ir tipiškiausios statomam veikalui. Kažin ar kita Detroito būtų galėjusi taip suvaidinti Kudirkos mylimąją Valeriją ar "Pinigėlių" Magdeloną kaip Irena. Tačiau jos būdingiausia role laikoma Lora Strinbergo "Tėvas" veikalui. Ji dažna režisierės padėjėja scenos darbuose. Be ko kito, ji buvo ir neblogas piršlys... (Tikiuos atleis man sambūrio nariai ir skaitytojai už užkulisių trupinėlius. Vieneto veikla, o ypatinai teatrinio vieneto, slepia kur kas daugiau dramų ir komedijų negu suvaidinama jų scenoje. Iš tiesų, būtų daug įdomiau surašyti tas nuotykingas gastrolių keliones, įklimpusias į pusnis mašinas, nuleistas padangas, per daug išsimačiusius veikėjus, beveik atšauktus spektaklius, sukurtus kupletus ir kartais išliepsnojusius temperamentus, bet... tokie dalykai istorijų knygose nerašomi, ir todėl paliksime prisiminimus gyventi pas sambūrio narius.)

Algirdas Pesys irgi buvo vienas iš nedaugelio pagrindinių sambūrio narių, kurie dirbo visą laiką. Įsijungė į darbą 1954 m. Vaidino 22-juose veikaluose, daugelį kartų talkino režisieriui, ne kartą, kaip ir Zebertavičius, tapėsi su dekoracijomis ir scenos rakandais. Be to, privačiuose ir viešuose pobūviuose dažnai linksmo publika akordeono muzika, linksmomis pokštais bei kupletais. Įspūdingiausias jo sukurtas charakteris L. Fuldo "Glušas". Nepamirštas ir Alanto "Šiapus uždangos" Svilpa.

A. a. Stepas Iljasevičius taip pat buvo nuolatinis sambūrio

Zuzana Arlauskaitė - Mikšienė, Detroito Dramos mėgėjų sambūrio meno vadovė ir režisierė.

vaidinta 49-ais kartus. Daugiausiai būta Clevelande (14 kt.), Chicagoje (8 kt.), Londone (7 kt.), Toronte (6 kt.), Winsore (5 kt.), Hamiltone (4 kt.), New Yorke (2 kt.), Grand Rapids, Rodney ir Delhi po vieną kartą. Statyta Alės Rūtos — "Pasimatymas", A. Gustaičio — "Sekminių vainikas", P. Vaičiūno — "Tuščios pastangos" ir "Naujieji žmonės", K. Binkio — "Atžalynas", S. Kymantaitės-Ciurlionienės — "Pinigėliai" ir "Aušros sūnūs", J. Grušo — "Tėvas", K. Inčiūros — "Dr. V. Kudrika", J. Strazdo — "Sugrįžo", V. Alanto — "Visuomenės veikėjai", "Šiapus uždangos", "Šamokslas prieš savuosius" ir "Žmonos por-

T. Williams — "Stiklinis žvėrynas", T. Brandon "Karolio teata", R. Bracco — "Pietro Caruso", D. Nicodem — "Gatvės vaikas", H. Ibseno — "Nora" ir kiti. Be to statyta Žibunto Mikšio specialiai sambūriui išversti veikalai: iš vokiečių kalbos L. Fuldo — "Glušas" ir "Stebuklingi vaisitai", iš prancūzų kalbos A. Bisson — "Nežinomoji".

1968 m. lapkričio 28 d. sambūris dalyvavo Teatro festivalyje Chicagoje su S. Ciurlionienės "Pinigėliais", kur jie buvo gražiai įvertinti.

Detroito lietuvių teatro būrys. Sėdi iš kairės į dešinę: Pr. Zaranka, J. Duoba, V. Barytė - Vaitienė, B. Rackaitė - Svėrienė, režisierė Z. Arlauskaitė - Mikšienė, E. Gerulaitienė, P. Heiningienė, ir V. Zebertavičius. Stovi: St. Garlauskas, K. Ražauskas, B. Marčiukaitytė, Al. Glatkauskas, St. Geldauskas - Goldys, H. Dūda, L. Laurus - Laurinavičienė, V. Joca, L. Heiningas ir St. Iljasevičius. Nuotr. Dixie Studio

M. Šileikis

Seimininkė

PRIE ŠILTO UGNIAKURO ŠONO

JULIJA ŠVABAITE

VIJOKLIS

Aš pasodinsiu vijoklį
Po virtuvės laikrodžio kojom.
Teauga, tekeroja,
Puodams šnypščiant
Ir grojant...

Be šviesos ir be saulės liūdnas
Auga mano vijoklis,
Aplėbęs švytuoklės kaklą,
Surišęs laikrodžio kojas.

Sustabdyk,
Sustabdyk minutę,
Valandą, naktį, dieną —
Meldžiasi mano šventieji
Į gerą virtuvės dievą.

EILĖRAŠČIO RAŠYMAS

Rašau pavasarį šiltą
Su žolių ir gėlių milijonu.
Žaluoja svogūno galvutė
Prie šilto ugniakuro šono.

Čia valandėlei pailsi
Ir mano pavargusios kojos,
Raudonos nuo šalčio ir gruodo,
Šiltai žarijai
Žėruojant

PAVIRS MANO VIRTUVĖ
DULKĖM

Pavirs mano vijoklis,
Pavirs mano virtuvė dulcėm,
Ir duonos, druskos
Nobelauks šeima prie stalo.
Sutirps vaškinių rankų dvyllka,
Kaip žvakų,
Ant saulės delno
Zalio...

GAL KOKETIŠKA VĒDUOKLĖ?

Ach, kodėl negali pražydyti
Poinsetė, nesulaukusi Kalėdų?
Prie mano virtuvės balto stalo
Alkanas nervingas sėdi

Laukas. Jo burna besotė
Iš šešių lėkščių, šešių ašokių
Vagia paskutinį
Me'lės lašą...

Ką galėčiau paaukoti,
Ką jam duoti,
Kad nelieštų mano
Baltai uždengto stalo? —

Gal koketišką jam
Laikrodžio vėduoklę,
O gal nepražydušią
Kalėdų gėlę?

Iš spaudai paruošto rinkinio
"Pavogtos miego minutės"

darbininkas. Jo mažiau vaidinta, tik 10-je veikalų, bet daug praktiškai išlieta, ruošiant dekoracijas. Labai liūdna, kad pernai mirė jis išskyrė iš mūsų tarpo. Sambūris ir visuomenė neteko uolaus darbininko.

Algis Glatkauskas dalyvavo 16-je pastatymų. Kurį laiką sambūry dirbęs, turėjo padaryti mažą pertrauką, nes reikėjo atlikti karinę prievole. Grįžęs vėl įsijungė teatro darban. Daug padėjo p. Mikšienei, perrašinėdamas ir išversdamas veikalus. Iš anglų kalbos išvertė A. Strinbergo "Tėvas", O. Wilde "Svarbu būti rimtam" ir R. Goetz "Ipėdinė". Vaidinimuose pasižymėjo originaliu, savotišku charakterių atlikimu, ypatingai lėtose, flegmatiškose rolėse.

Detroito scenoje sušvitėjusi puikiai vaidyba yra Rasa Lišauskaitė. Ji vaidino 10-je veikalų. Ibseno "Nora" ir Bisson "Neži-

nomoji" vargu ar būtų geriau sukurta net ir profesionalių aktorių. Tačiau reikia pridurti, kad Rasa nesiribojo vien lietuviška sce-

Vincas Zebertavičius — S. Kymantaitės - Ciurlionienės "Aušros sūnų" tėvas Rastaika.

na, bet ir, gyvendama Detroito ir išsikėlus į New Yorką, vaidino amerikiečių teatre.

Išskirtini ypatingų charakterių sukūrimu yra Karolis Balys, vaidinęs 3-juose veikaluose ir Marijonas Sajauskas-Sajus — tuose veikaluose. Jie ne tik talentingi, bet nepaprastai stropūs ir metodiški rolių išpildyme. M. Sajauskas Teatro festivalyje išrinktas iškiliausiu Detroito sambūrio aktoriumi.

Daug pasidarbavę Detroito scenoje ir net vieną veikalą iškėlę aukščiausiai mėgėjiško lygio yra ir šie asmenys: Stasys Geldauskas (10 kt.), Danutė Racevičiūtė - Jankienė (10 kt. — Teatro festivalyje išrinkta iškiliausiu aktorė), Vanda Banytė (8 kt.), Dalia Mikaitė (7 kt.), Bronė Kotkienė-Gaivelienė (7 kt.), Paulina Heiningienė (6 kt.), Irena Šulcaitė (6 kt.), Henrikas Dū-

(Nukelta į 7 pusl.)

NAUJI LEIDINIAI

Tarp periodiškai ar pusiau periodiškai išeinančių mūsų spaudos, tam tikra leidinių grupė, nors tarp savęs daug kuo skirdami, sudaro lyg ir savotišką giminystę. Turim čia galvoje: "Tėvynės Sargas", "Varpa", "Metmenis" ir "I Laisve". Kiekvienas šių žurnalų yra, nors ir retai pasirodant, tam tikrų mūsų visuomenės grupių reprezentantai. Vieni iš jų daugiausia akcentuoja politiką, kiti pasaulėžiūrą, vėl kiti kultūrą, visa tai apkeliant daugiau ar mažiau partiniu, kokiu nors kitoku sambūrinu, net tariamai generaciniu apvalkalu.

Kartais nugarstant dešone, kad visokios spaudos turime ir taip per daug, jog labiau reikėtų naujų laikraščių steigti, bet senuosius jungti po kelis į vieną, gali užklysti ne vienam ir tokia mintis, kad vargu ar jau taip labai yra būtini ir čia suminėti neperiodiniai keturi žurnalai. Zinoma, ginčijantis argumentų čia rastume visokių. Tačiau, peržvelgus pačius naujausius visų keturių leidinių numerius ir prisimimus visų jų jau ne vienerių metų praeitį, reikia priėti išvadą, kad vis dėlto, mūsų šioje sferoje visuomeniniame ir kultūriname gyvenime šiandien būtų nemaža tuštuma ir gerokas nuotolis tiek išsivijai, tiek visai tautai, jeigu šie žurnalai nebūtų kada nors pasirodę ir šiandien visai neitų. Šiaip ar taip, jų išvartotosios vagos mūsų jau gana giles ir tegu būna jos ir toliau ariamos, kad jų vietą nesidriektų niekam nenaudingi dirvonai. Žvilgtelkime tad bent trumpai į jų pastarųjų numerių puslapius.

● **TĖVYNĖS SARGAS**, 1969 m. Nr. 1(30). Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Redaguoja Domas Jasaitis. Redakcijos adresas: 220 No. Seventh Avenue, Mount Vernon, N.Y. 10550. Administracija: Jonas Jakučionis, 503 Euclid Ave., Brooklyn, N.Y. 112 08. Leidžia Krikščionių demokratų sąjunga.

Naujas žurnalas numeris yra stambus 216 psl. leidinys, tiesiog perpildytas įdomia ir aktualia medžiaga. Sakykime, kad tai yra bene vienas iš geriausių lyg šiol išėjusių šio žurnalų numerių. Giliai išmąstyta ir kruopščiai parengta straipsnių "Tikėjimas ir politika" duoda kun. Vytautas Bagdavičius, MIC. Autorius šių laikų pasaulio ir Bažnyčios raidos kontekste labai rimtai, bet drauge ir labai suprantamai stabtelėja prie šios daug kam dar vis atrodančios gana kontroversinės temos. P. Rimantas tęsia jau anksčiau pradėtąjį savo straipsnį "Sovietinis ateizmas Lietuvoje". Jo raštas yra ypač vertingas tuo, kad jis neoperuoja kokiomis sentimentalios bendrybėmis, bet kalba nuogais gyvenimo faktais. O šiaip pateiktą medžiagą įgauna jau ir grynai dokumentinės, istorinės reikšmės. Lyg nuotykinga apysaką skaitome dr. P. Mačiūlio užpildytus puslapius "Hitlerio suokalbį su Stalinu prisimenant", juo labiau, kad puslapių yra perpti paties autoriaus asmeniškai anų tragikūjų dienų patirtimi. Liublino unijos keturių šimtų metų jubiliejui skirtas Vandos Srugienės straipsnis. Apie prel. Mykolo Kru pavičių ir žemės reformą kalba Pr. Pauliukonis, o poeto Mykolo Vaitkaus 85 metų sukakties proga apie jį ir jo kūrybą spalvinga studija pateikia Stasys Santvaras. Apie prof. K. Pakšto politinę veiklą Amerikoje (1950-60) rašo Juozas Eretas. M. Krupavičius duoda visą pluoštą be galo įdomių Vlado Jurgučio jam iš okupuotos Lietuvos rašytų laiškų. "In memoriam" puslapiuose minimi mirusieji: dr. Antanas Trimakas, Antanas Bendorius ir Aleksandras Stulginskis. Pranas Naujokaitis gana plačiai recenzuoja kolektyvinį leidinį "Lietuvių literatūra svetur 1945-1967". Autorius su mažom išimtim visų knygos autorių studijas vertina pabrėžtinai kritiškai. Pr. Naujo-

kaičio su jais galinėjimasis gali būti tik dar vienas geras pavyzdys, kad prieš 400 metų Liublino unijoje mestas šūkis "lygūs su lygiais" literatūros vertinime visai netinka, kad apie vienus autorius reikia rašyti ištus puslapius, o kitus tik pavarde suminėti, kad tarp gero rašytojo ir grafomano vis dėlto yra didelis nuotolis. Kiek verti ir kiek pagrįsti Prano Naujokaičio teigimai, rodo kad ir šitoks pavyzdys. Replikuoamas savo rašte Juozui Girniui dėl anojie knygoje tilpusio Girniaus straipsnio "Visumos žvilgis į mūsų egzodo literatūrą", Pr. Naujokaitis recenzijoje sako: "Dar pastabėlė dėl to žvilgio. Turime gyvosios kalbos žodį žvilgsnis, nuo žodžio žvelgti, taip kaip žingsnis nuo žodžio žengti (ne žingis). O žvilgis būtų nuo žo-

● **VARPAS**, 1969 m. Nr. 9. Žurnalas tautos ir žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuvybei. Redaktorius — Antanas Kučys, 9032 Utica, Evergreen Pk., Ill. 60642. Administratorius — Titas Briškaitis, 1214 N. 16 Ave., Melrose Pk., Ill. 60160. Leidžia Varpininkų filisterių draugija. Viršelis dail. Algirdo Kurausko. Tiražas 1000 egz. Leidinys 224 psl. Žurnalo temų apimtis labai plati: lietuviškoji ir pasaulinė politika, visuomeninis-bendruomeninis gyvenimas, kultūra — kūryba, poezija-proza, naujų leidinių recenzijos ir kt.

Lyginant ankstesnius "Varpo" numerius su šiuo pačiu naujaisiu, krinta akysna didesnis jo puslapių poslinkis į kultūrinę temą ir į originalios kūrybos skelbimą. Sakysim, žurnalo puslapius randame šių mūsų poetų eilėraščių: Lijūnės Sutemos, Dangulės Sadūnaitės, Vlado Šlaito, Balio Augino, Kęstučio Gaidžiūno. Ieškodami beletristikos, randame Liudo Dovydeno pasaką "Laumė ir paparčio žiedas". Labiau kultūriniai, mažiau politiniai bei visuomeniniai yra šitokių antraščių straipsniai: Vincas Kudirka psichologinėje studijoje (A. Kučys), E. Mieželaičio politinė publicistika (V. Čižūno), Paspartos apie Lietuvian 700 Years (Pr. Cepėnas), Knyga apie grožinę literatūrą išsivijoj (V. A. Jonynas), Naujos "Tautos Praeities" knygos (Pr. Cepėnas), Apie kitokį bendravimą su Lietuva (V. Srugienė), Sekant "Akiračius" (A. Kučys), Kalbininkas prof. Pr. Skardžius (P. Jonikas) ir kt. Tai vis neatkūstina redaktoriaus sutelkta ir įdomi medžiaga. Sakysim, juo paties parašytas "Akiračių" aptarimas yra pats ilgiausias ir rimčiausias pasvertas iš visų, kokių tik "Akiračiai" yra lig šiol susilaukę. Nevengdama tam tikrais aspektais ir teigiamo šio metraščio vertinimo, A. Kučys vis dėlto nesivaržo, kai "Akiračių" adresu reikia pasakyti šitaip ir panašiai: "Slapukų buvimas "Akiračiuose" yra nesuderinamas ir su kiekvieno numerio antraštėje skelbiamu pagrindiniu žurnalo bruožu — atviro žodžio menraštis. Koks gali būti atvirumas ten, kur yra vengiamas, parašyti savąjį tikrą vardą? Atvirumas yra džentelmeniškumo dalis. Kur jo nėra, ten sėjama įtarinėjimas, abejingumas, faktų iškraipymas ar net melas. Kur-ne-kur, bet jau leidinyje, kuris save vadina atviro žodžio tribūna, slapukų susitelkimas tai jau tikras paradoksas".

Apilamai "Varpe" apstu ir ne vien grynai kultūrinio pamušalo temų. Yra nemažai užgriebiančių ir visuomenines, socialines, politines, pedagogines ir kitokias sritis. I porą iš jų — į Antano Kučio straipsnį "Realistų vizijos" ir dr. V. Daugirdaitės-Srugienės straipsnį "Mūsų šeimų problemos išsivijojė" — šiuo kartu atkreipiame net ypatingą dėmesį, juos pakomentuodami ir Draugo kultūrinio priedo antrame puslapyje, skyriuje "Kultūros temomis kitur".

● **METMENYS**, 1969 m. Nr. 18. Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Vyr. redaktorius Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania. Administracijos adresas: 4726 Russet Lane, Apt. R-109, Skokie, Ill. 60076. Leidžia Metmenų bendrovė. Ketu-

Naujo Varpo numerio viršelis, pieštas dail. Alg. Kurausko

701, ir skraidančios lėkštės, ir Čekoslovakijos įvykiai, ir paties Ramūno eilėraščių citatos, ir pedagogika, ir Titanikas, ir Atlantida ir ko tik nori ar nenori. Už panašius "plačių mostų" pasiskėsčiojimus, atsimenu, jau 7-tosios klasės rašiniuose lietuvių kalbos mokytojas mums rašydavo dvjetuką, pridėdamas dar ir pastabą: rašai apie viską, o tikrumoje apie nieką, nemokėdamas nei savo minčių susintetinti, nei apvaldyti tuščių ir banalių frazių pompastikos.

Tenka tikrai apgailestauti žurnalo redaktoriaus neapsižiūrėjimą kad toks be galo "vandeningas" raštas, kaip "T kosminio amžiaus aušra", pateko į šį "Tėvynės Sargo" numerį. Tai graudus paties žurnalo ir kitų jų bendradarbių nupiginimas.

Lyginant ankstesnius "Varpo" numerius su šiuo pačiu naujaisiu, krinta akysna didesnis jo puslapių poslinkis į kultūrinę temą ir į originalios kūrybos skelbimą. Sakysim, žurnalo puslapius randame šių mūsų poetų eilėraščių: Lijūnės Sutemos, Dangulės Sadūnaitės, Vlado Šlaito, Balio Augino, Kęstučio Gaidžiūno. Ieškodami beletristikos, randame Liudo Dovydeno pasaką "Laumė ir paparčio žiedas". Labiau kultūriniai, mažiau politiniai bei visuomeniniai yra šitokių antraščių straipsniai: Vincas Kudirka psichologinėje studijoje (A. Kučys), E. Mieželaičio politinė publicistika (V. Čižūno), Paspartos apie Lietuvian 700 Years (Pr. Cepėnas), Knyga apie grožinę literatūrą išsivijoj (V. A. Jonynas), Naujos "Tautos Praeities" knygos (Pr. Cepėnas), Apie kitokį bendravimą su Lietuva (V. Srugienė), Sekant "Akiračius" (A. Kučys), Kalbininkas prof. Pr. Skardžius (P. Jonikas) ir kt. Tai vis neatkūstina redaktoriaus sutelkta ir įdomi medžiaga. Sakysim, juo paties parašytas "Akiračių" aptarimas yra pats ilgiausias ir rimčiausias pasvertas iš visų, kokių tik "Akiračiai" yra lig šiol susilaukę. Nevengdama tam tikrais aspektais ir teigiamo šio metraščio vertinimo, A. Kučys vis dėlto nesivaržo, kai "Akiračių" adresu reikia pasakyti šitaip ir panašiai: "Slapukų buvimas "Akiračiuose" yra nesuderinamas ir su kiekvieno numerio antraštėje skelbiamu pagrindiniu žurnalo bruožu — atviro žodžio menraštis. Koks gali būti atvirumas ten, kur yra vengiamas, parašyti savąjį tikrą vardą? Atvirumas yra džentelmeniškumo dalis. Kur jo nėra, ten sėjama įtarinėjimas, abejingumas, faktų iškraipymas ar net melas. Kur-ne-kur, bet jau leidinyje, kuris save vadina atviro žodžio tribūna, slapukų susitelkimas tai jau tikras paradoksas".

Apilamai "Varpe" apstu ir ne vien grynai kultūrinio pamušalo temų. Yra nemažai užgriebiančių ir visuomenines, socialines, politines, pedagogines ir kitokias sritis. I porą iš jų — į Antano Kučio straipsnį "Realistų vizijos" ir dr. V. Daugirdaitės-Srugienės straipsnį "Mūsų šeimų problemos išsivijojė" — šiuo kartu atkreipiame net ypatingą dėmesį, juos pakomentuodami ir Draugo kultūrinio priedo antrame puslapyje, skyriuje "Kultūros temomis kitur".

Apilamai "Varpe" apstu ir ne vien grynai kultūrinio pamušalo temų. Yra nemažai užgriebiančių ir visuomenines, socialines, politines, pedagogines ir kitokias sritis. I porą iš jų — į Antano Kučio straipsnį "Realistų vizijos" ir dr. V. Daugirdaitės-Srugienės straipsnį "Mūsų šeimų problemos išsivijojė" — šiuo kartu atkreipiame net ypatingą dėmesį, juos pakomentuodami ir Draugo kultūrinio priedo antrame puslapyje, skyriuje "Kultūros temomis kitur".

Apilamai "Varpe" apstu ir ne vien grynai kultūrinio pamušalo temų. Yra nemažai užgriebiančių ir visuomenines, socialines, politines, pedagogines ir kitokias sritis. I porą iš jų — į Antano Kučio straipsnį "Realistų vizijos" ir dr. V. Daugirdaitės-Srugienės straipsnį "Mūsų šeimų problemos išsivijojė" — šiuo kartu atkreipiame net ypatingą dėmesį, juos pakomentuodami ir Draugo kultūrinio priedo antrame puslapyje, skyriuje "Kultūros temomis kitur".

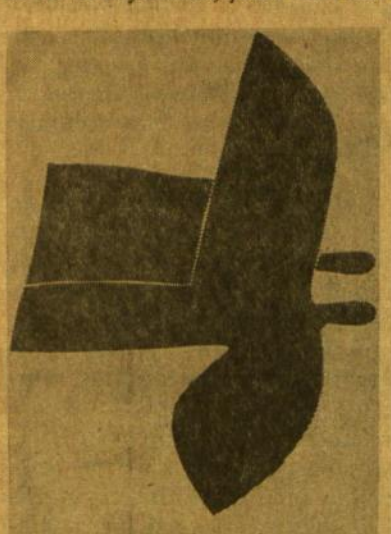
Apilamai "Varpe" apstu ir ne vien grynai kultūrinio pamušalo temų. Yra nemažai užgriebiančių ir visuomenines, socialines, politines, pedagogines ir kitokias sritis. I porą iš jų — į Antano Kučio straipsnį "Realistų vizijos" ir dr. V. Daugirdaitės-Srugienės straipsnį "Mūsų šeimų problemos išsivijojė" — šiuo kartu atkreipiame net ypatingą dėmesį, juos pakomentuodami ir Draugo kultūrinio priedo antrame puslapyje, skyriuje "Kultūros temomis kitur".

Bizantiškoji Madona, tapyta apie 1200 metus. Paveikslas yra "National Gallery of Art" Washingtono

rių numerių prenumerata 7 dol. Šio numerio kaina 2 dol.

Nebloga ši kartą šviežiama — numeris pradėdamas nauju Henriko Radausko eilėraščių pluoštu. Šviežiama ne dėl to, kad Radauskas šitais savo eilėraščiais būtų pasidaręs kitoks, bet tik dėl to, kad taip retai jo nauji eilėraščių kur nors mūsų spaudoje matome. Ir čia dabar randami yra to paties tikro radauskiško sukirpimo ir radauskiško lygio. Kita naujiena — gera saują šių dienų čekų poezijos vertimų lietuvių kalbon. Eilėraščių seka ir įdomios J. Zemkalnio pastabos apie čekų literatūrą ir istoriją. Visa tai skaitydamas, junti tam tik-

"Metmenų" naujo numerio viršelis su A. Kazakausko piešiniu.

lą lietuvių ir čekų tautų likiminę analogiją, net, sakysim, ir šiandieninio poetinio braižo pastangose. Poezijos šiame numeryje dar randame: Leono Lėto ir Kęstučio Gaidžiūno. Literatūros sektoriui priklauso dar ir Rimvydo Šilbajorio poetės J. Degutytės poezijos aptarimas. Tai bus bet kur matytas šios jaunosios kartos okupuotos Lietuvos poetės kūrybos įvertinimas. Prie literatūros reikia šlieti ir J. Janavičiaus trumpą skriptą vieno veiksmo pastatymui ir Al. N. Dičpetrio apybraižą "Te". Istorijai tenka Alfredo Ericho Senno straipsnis "Mintys apie Lietuvos istorijos studijas", o psichologinės, sociologinės, istorinės, filosofinės temos populiariai, bet drauge ir gyvai akademiškai, užgriebiamos Vytauto Kavolio rašte "Neaiškumo patalogijos". Numeris iliustruotas pavergtos Lietuvos dabartinių grafikų darbais. Žurnalo apžvalginėje dalyje

tuvių literatūra svetur" tilpusios dr. J. Girniaus studijos, tuoj pat sako: "Kaip šio straipsnio skaitytojas bus atspėjęs, nelabai skubėjom pasisakyti apie dr. J. Girniaus rašinį "Visumos žvilgsnis į mūsų egzodo literatūrą". Priežastis paprasta: nelaikome jo leidiniui reikalingu". Tuo tarpu Ramunė Stanelytė š.m. "Aidų" Nr. 6-tame, recenzuodama tą pačią knygą apie J. Girniaus indėlį rašo: "Svarstydama specifinę egzodo literatūros problemas, Girnius sugeba žymiai giliau ir objektyviau pažvelgti į jų esmę, negu dalykiniai šios knygos autoriai..." Atseit, Jonynui "Lietuvių literatūra svetur" nenukentėtų, jei būtų išimtas iš jos Girniaus straipsnis, o Stanelytei — jei būtų išimti visų kitų straipsniai, o palikta tik vieno Girniaus, nes jis, kaip recenzentė sako, žymiai giliau ir objektyviau pažvelgia į tą patį dalyką už visus kitus kolegas, taigi anos knygos autorius. Na ir supraski, žmogau, šitokius mūsų literatūros kritikų motus.

● **I LAISVE**, 1969 m. Nr. 46 (83). Lietuvių Fronto Bičiulių politikos žurnalas. Redaktorius Leonardas Valiukas, P.O.Box 75 893, Los Angeles, Calif. 90005. Administratorius Aleksas Kulys, 1510 East Merced Ave., West Covina, Calif. 91790. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoj 5.00 dol., visur kitur 3.00 dol.

Dviejuose žurnalo vedamuosiuose užgriebiamos šiais laikais gana dažnai apkalbamos temos: "Veikla ir pinigai" ir "Veiksnių ir politinių vienetų sunykimo priežastys". "Laiko reikalavimų" puslapiuose rašo tėvas Leonardas Andriekus, OFM, gana senai temai "Pažinkime patys save" atrodama visai šviežio lietuviško aspekto. Keletas žurnalo (nors ir politinio) puslapių skirta rašytojui Alei Rūtai ir jos kūrybai. Gyvinių tautos reikalų temose randame tokius straipsnius: "Lietuvių organizacijos ir jų tikroji paskirtis", "Neišnaudojamos aukštosios Lietuvos vardu gar-

— JAV-ių atominės energijos komisija buvo įsteigta 1946 m. rugp. 1 d.

— JAV-ių atominės energijos komisija buvo įsteigta 1946 m. rugp. 1 d.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadienis ir ketvirtadienis nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadienis nuo 12 iki 5 v. v.

Chicago Savings and Loan Association

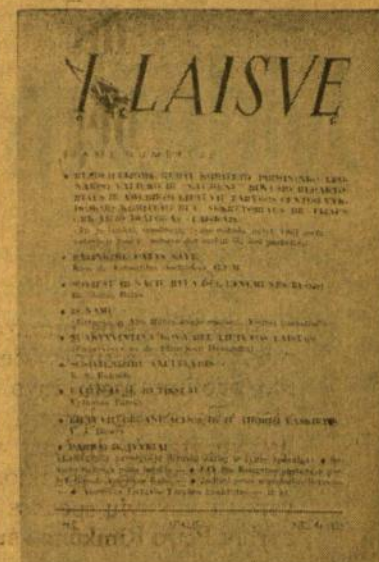
5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tikslintinėmis. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygelių apskaitų
NUOSIMCIAJ PRISKAITOMI KAS DIENĄ. ISMOKAMI KAS TRYS MĖNESIAI.

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiza'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.
John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

Žurnalo "I Laisve" viršelis.

Nei jis mūsų, nei mes jo žodžio jau nebegirdėsime

Rašytojo Petro Rimkūno tragiškos mirties 25 metų sukakčiai prisiminti

Prieš 25 metus pirmojo didesnio Austrijos sostinės Vienos orinio puolimo metu žuvo 4 lietuviai. Tą dieną keturių žuvusių lietuvių sąrašą prašytas ir rašytojo, žurnalisto, redaktoriaus ir vėžlauso lietuvių spaudos bendradarbių Petro Rimkūno vardas.

1944 m. rugsėjo mėn. pradžioje tuolaikinėse sąlygose Vienoje jau buvo kiek pastoviau apsigyvenusių, trumpesniai laikui sustojusių ar toliau ir nežinia bekeliaujančių ir laikinai užklydusių lietuvių gera tūkstantinė. Tuo metu Vienoje, palyginti buvo saugu, vargais negalais gaudavome leidimus iš Vienos išvažiuoti ir į ją grįžti, o ir kasdieninės duonos kąsnelis buvo didesnis. Šimtai anuometinių Vienos lietuvių, dabar išsisklaidžiusių keliuose pasaulio kontinentuose, gerai atsimena 1944 m. rugsėjo 10 d. Vienos orinį puolimą. Kai atkeliavęs į Jungtines Amerikos Valstybes sutikau gerą pažįstamą rašytoją B. Babrauską, jis prašė papasakoti rašytojo Petro Rimkūno mirties aplinkybes.

Kai papasakojau, jis prašė atitaisyti tuos netikslumus, kurie apie P. Rimkūno mirtį iškylo draugų pokalbiuose ir kartais sumirga spausdinto žodžio puslapiuose.

Lietuvių Enciklopedijoje (25 tomas, 299 psl.) rašoma, kad Petras Rimkūnas žuvo Vienoje 1944 m. rugsėjo 8 d. Atsivertęs jau pageltusiu anų dienų Vienos užrašus patikslinau: rašytojo Petro Rimkūno mirties diena yra rugsėjo 10-ji. Lietuvių Enciklopedijos klaida atsitiktinė. Vienos lietuvių ruošėsi paminėti rugsėjo aštuntosios lietuvių tautinę šventę, nors tik iškilmingomis pamaldomis bažnyčioje. 1944 m. rugsėjo aštuntoji buvo penktadienis, tad tautinės šventės pamaldos buvo nukeltos į rugsėjo 10 d., sekmadienį, kad iškilmingose pamaldose galėtų dalyvauti ir dirbantieji, taipgi į pamaldas galėtų atvykti ir Vienos apylinkėse gyvenantieji lietuviai, kurie sekmadieniais atvykdavo į Vieną dalyvauti lietuviškose pamaldose.

Petrus Rimkūnas gimė 1913 m. Ušvilės kaime, Saločių valsčiuje, Biržų apskrityje. Baigęs Linkuvos gimnaziją, studijavo Vytauto Didžiojo universiteto technikos fakultete Kaune. Nuo to laiko mane su Petru Rimkūnu

rišo ne tik gera pažintis, bet ir artima, nuoširdi draugystė ligi jo mirties.

Po poros metų Petras Rimkūnas pajuto, kad technikos mokslai jam ne prie širdies. Jis žavėjosi humanitariniais mokslais. Metų technikos studijas, 1937 - 1938 m. Paryžiuje studijavo žurnalistiką. Grįžęs į Kauną, suorganizavo "Jaunąjį Studentą", "Studentų Dienas" ir juos redagavo. Dirbo "XX Amžius" redakcijoje, Šv. Kazimiero ir Sakalo knygų leidyklose, o vėliau Maiorono literatūros muziejuje. Pradžioje rašė eilėraščius, vėliau palinko į beletristiką. Išspausdino "Kiemėnų kaimas" 1943 m., "Našlaitėlė" 1944 m., sudarė Šv. Kazimiero draugijos išleistų knygų katalogą — "Mūsų raštai", išvertė Berghofo "Be motinos". P. Rimkūnas gyvai bendradarbiavo lietuvių spaudoje, atskleidamas žurnalistinį talentą. Artimiausiu savo draugu ir nuoširdžiausiu bičiuliu laikė poetą Bernardą Brazdžionį.

Dabar jau labai pageltę Vienoje rašyti užrašai ir poeto B. Brazdžionio laišakai patikslina žinias apie paskutinės Petro Rimkūno gyvenimo dienas ir mirties aplinkybes Vienoje.

1944 m. rugpiūčio 2 dienos vakare per šimtinę lietuvių vežs traukinys sustojo Vienos rytinėje stotyje. Čia mūsų kelionės galas. Mus sutiko jau anksčiau į

Petrus Rimkūnas

Vieną atvykę lietuviai. Jų tarpe buvo mandagus jaunuolis Tomkus, pirmosios sovietinės okupacijos metu Kauno kalėjimo paslaptinai žuvusio ar nukankinto atsargos majoro Tomkaus sūnus.

Kiekvieną pavasarį Vienos lietuvių gausiai rinkdavomės į rytinę geležinkelio stotį, laukdami traukinio iš Karaliaučiaus ir

V. K. Jonynas. Madona. Skulptūros detalė Šiluvos Dievo Motinos Bažnyčioj, Maizeville, Pa. Nuotr. Vytauto Maželio

jame atvykstančių lietuvių. Rugsėjo 8 d. vakare prie tos pačios stoties sutikau Petrą Rimkūną ir jo žmonos brolių, Technikos fakulteto studentą Antaną Brazdžionį. Tik prieš 3 dienas buvau įsikūręs "Fuerstennof" viešbutyje, ir mielus ir lauktus svečius pakviečiau kartu gyventi. Kambarys buvo didelis, su trimis lovomis ir sofa. Jame išsilaukėme ligi rugpiūčio 25 dienos. P. Rimkūnas, parodęs rašytojo kortelę, gavo leidimą trumpam laikui apsigyventi "Hernalsenhol" viešbutyje. Teko išsiskirti, bet kiekvieną dieną susitikdavom, kartu pietaudavom ir vakarienudavom. Artėjo rugsėjo aštuntosios dienos šventė, nukelta sekmadienį, rugsėjo 10 d. Rugsėjo 9 d. vakare ilgai vaikščiojom su Petru prie Vienos rotušės, tada neįsijaudami, kad tai paskutinis pasikalbėjimas. Atsisveikindamas P. Rimkūnas kalbėjo: kaip gaila, kad negalim kartu gyventi. Bijau, kad rytoj nepavėluočiau į pamaldas. Kas mane pažadins, kai viešbutyje nėra nė vieno lietuvių.

Rugsėjo dešimtosios rytas buvo gražus, saulėtas, danguje nesimatė jokio debesėlio. Prieš pamaldas sugaudė aliarmo sirenos. Iškilmingosios lietuvių pamaldos turėjo įvykti gražioje, didelėje bažnyčioje, esančioje Schwarzenberg Platz papėdėje. Galvojome, ar skubėti į geresnes slėptuves, kurių arti nebuvo ar jų nežinojom, ar eiti į bažnyčia, kur netrukus turėjo prasidėti pamaldos. Radijo pranešimai skelbė, kad amerikiečių lėktuvų bangos artėja prie Vienos ir galimas jos puolimas. Petro Rimkūno nesimatė. Pradėjom abejoti, ar jis begalės atvykti, kai orinių puolimų metu bet koks judėjimas sustabdomas. Pamaldos prasidėjo. Bažnyčia sausakimšai pilna. Šv. Mišias atnašavo J.E. arkivyskupas Juozapas Skvireckas. Pamaldos buvo pertrauktos, kai lėktuvų bombos pradėjo kristi ir į Vienos miesto vidurį. Galvodami, kur gi bėgsi, likome Dievo namuose. Pamaldos buvo baigtos, kai baigėsi puolimas. Išėjė iš bažnyčios pamatėme, kad ir Vienos miesto

centro gatvėse tramvėjų susiekimas nebeveikia. Pietauti ir į namus keliavome būreliais pėsčiomis, vienas kitą klausdami, kiek galėjo lietuvių žūti.

Apie Petro Rimkūno mirtį pirmoji patyrė Marija Liegusaitė. Ji gyveno arčiau Hernalsenhol viešbučio, pirmadienį pėsčia prie jo nuėjo ir sužinojo, kad visi to viešbučio slėptuvėje buvę žmonės užtroško, bombai susprogdinusi slėptuvės lubas ir užvertus visus išsigelbėjimo išėjimus. Likę kambariuose, kitų net ant laiptų, išliko gyvi. Bomba nepalietė 5 ir 4 aukštų, sužalojo žemesnius aukštus ir skaudžiai sunaikino slėptuvę, buvusią pirmojo aukšto rūsyje. Užtroškimo mirtimi tam viešbutyje žuvo ne tik Petras Rimkūnas, bet ir gailiausiai sesuo Janulienė - Bubelytė.

Skubiai parašiau laišką Bernardui Brazdžionui apie tragišką Petro Rimkūno mirtį. B. Brazdžionis buvo ne tik artimiausias draugas, bet ir Rimkūno dukters krikšto tėvas. Brazdžionis prašė pranešti, kada bus P. Rimkūno laidotuvės, norėdamas jose dalyvauti. Brazdžionis tada gyveno Furthofe, esančiame apie 100 km už Vienos.

Tik kelioms dienoms praėjus Vienos miesto vadovybė pranešė, kad P. Rimkūno palaikai bus laidojami Wiener Zentralfriedhof kapinėse rugsėjo 20 d. Į kapines susirinko gausus lietuvių būrys. P. Rimkūno ir Janulienės - Bubelytės lavonai karstuose buvo pašarvoti kapinių koplyčioje. Karstai nebuvo atidengti. Po trumpų pamaldų Petro Rimkūno ir Janulienės - Bubelytės karstai buvo amžinam poilsiui apkaisti gražių Vienos kapinių žemėmis. Trumpam laikui laidotuvės buvo sutrumpės naujas priešlėktuvinis aliarmas.

Po laidotuvėms kelioms dienoms praėjus gavau poeto B. Brazdžionio laišką, rašytą 1944 m. rugsėjo 22 d. Rašė, kad mano laišką gavo pavėluotai ir nesuskubo išsiryptinti leidimo dalyvauti laidotuvėse.

Petro Rimkūno mirties aplinkybių apybraižą baigiu poeto Bernardo Brazdžionio minėto laiško jautriais žodžiais: "Nebe-suspaėjau išsiryptinti leidimo dalyvauti Rimkūno laidotuvėse. Rašau "laidotuvėse" ir netikiu. Man vis rodosi, kad jis tebėra gyvas, ir kad tai tik kažkieno paleistas piktas gandas. Toks beprasmiškas jo žuvinimas! Tiek gražių sumanymų nutrauktai! Tiek planų, svajonių ir pasiryžimų kupina krūtinė — ir štai gulk dabar po svetimos žemės velėna. Dar mes čia Furthofe džiaugiamės, kad štai, atvažiuos Petras, susiešim visi literatūros žmonės,

DRAGAS, šeštadienis, 1969 m. gruodžio m. 20 d.

pasikalbėsim, pasitarim, įgausim žviežio oro — taip tvanku toje kasdienybėje ir barakų šiukslėse. Deja. Nei jis mūsų, nei mes jo žodžio jau nebeišgirsime". Stasys Daunys

● Komp. V. Bacevičius šiomis dienomis atsiuntė dvi didžiules

dėžes eksponatų Lietuvių muzikologijos archyvu.

● Visuomenininkas A. Trečio-kas iš New Jersey, per dr. Stp. Biežį, Liet. muzikologijos archyvu prisuntė didžiulę dėžę, kur rasta Kazaniaus universiteto išleistos Juškevičiaus dainos.

imported
CARMEL
WINES

From the Land of the Bible
To Grace Your Table

SINCE 1882
THE MOST PRIZED IMPORTED
WINES, BRANDIES, LIQUEURS
AND CHAMPAGNES.
VODKA AND GIN
TABLE WINES, DESSERT WINES
VERMOUTHS, CHAMPAGNES
BRANDIES, WISHNIAK
SLIVOVITZ
NON-ALCOHOLIC GRAPE JUICE

PORTUGUESE ROSE WINE
GINJAL (Crock)

These products are available at your
neighborhood liquor store.

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%
per annum

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:

Mar. 31 — June 30

Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAR RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

1970 Plymouth - Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe

Kaina nuo \$1,995.00

25 mylias su vienu galionu
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER,
G T X, FURY — DUSTER

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

GEROS NAUJIENOS

DOVANŲ Pirkėjams ir Užsakytojams DOVANŲ PAŽYMĖJIMŲ giminėms LIETUVOJE ir U.S.S.R.

Dabar galima pasirinkti bet kurį iš sekančių trijų metodų:

1. IŠSIRINKTI IR UŽSAKYTI SPECIFINIUS DAIKTUS kaip motociklus, baldytuvus, radijus, televizijos aparatus, kameras, rūbus ir šimtus kitų daiktų, randamų mūsų naujuose kataloguose.
2. NUPIRKTI DOVANŲ PAŽYMĖJIMĄ, — (MERCHANDISE PURCHASE ORDER) — už kurį jūsų giminės gali pasirinkti ką nori arba
3. NUSIŪSTI PREFERENTIAL SPECIAL ROUBLE CERTIFICATE — (SPECIALŲ RUBLIŲ PAŽYMĖJIMĄ) — su kuriuo jūsų giminės gali gauti eksporto kokybės prekes, specialiomis (diplomatinėm) pažymintomis kainomis.

Toji nauja sistema suprastina procedūrą ir pagreitina pristatymą. Šimtai naujų daiktų yra pridėta. Kokybė pagerinta. Kainos sumažintos. Dėl naujo katalogo ir smulkesnių informacijų kreipkitės į bet kurią mūsų prisijungusių firmų:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Tel. (215) 925-3455

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 — Tel. (212) 281-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036 — Tel. (212) 245-7905

ar į jų skyrius, ar tiesioginiai į:

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Ave. So., New York, N. Y. 10003

Tel. (212) 228-9547

PERSPEJIMAS! Dėl savo saugumo ir greito užsakymų išpildymo, užsakykite TIKTAI per viršuje išvardintas firmas ar jų skyrius, kurios yra oficialiai pripažintos atstovauti PODAROGIFTS, Inc.

EARN **5 1/4%** PER ANNUM ON **\$10000** INTEREST COMPOUNDED DAILY

Standard Federal pays 5 1/4% interest per annum on savings certificates of \$1,000.00 or more. Issued for 6 months.

A 90 day gold eagle passbook account which pays 5% per annum (\$50.00 minimum) is also available. Regular passbook savings earn 4 3/4% per annum. Interest is compounded daily, paid quarterly.

Savings in by the 10th earn from the 1st.

STANDARD FEDERAL

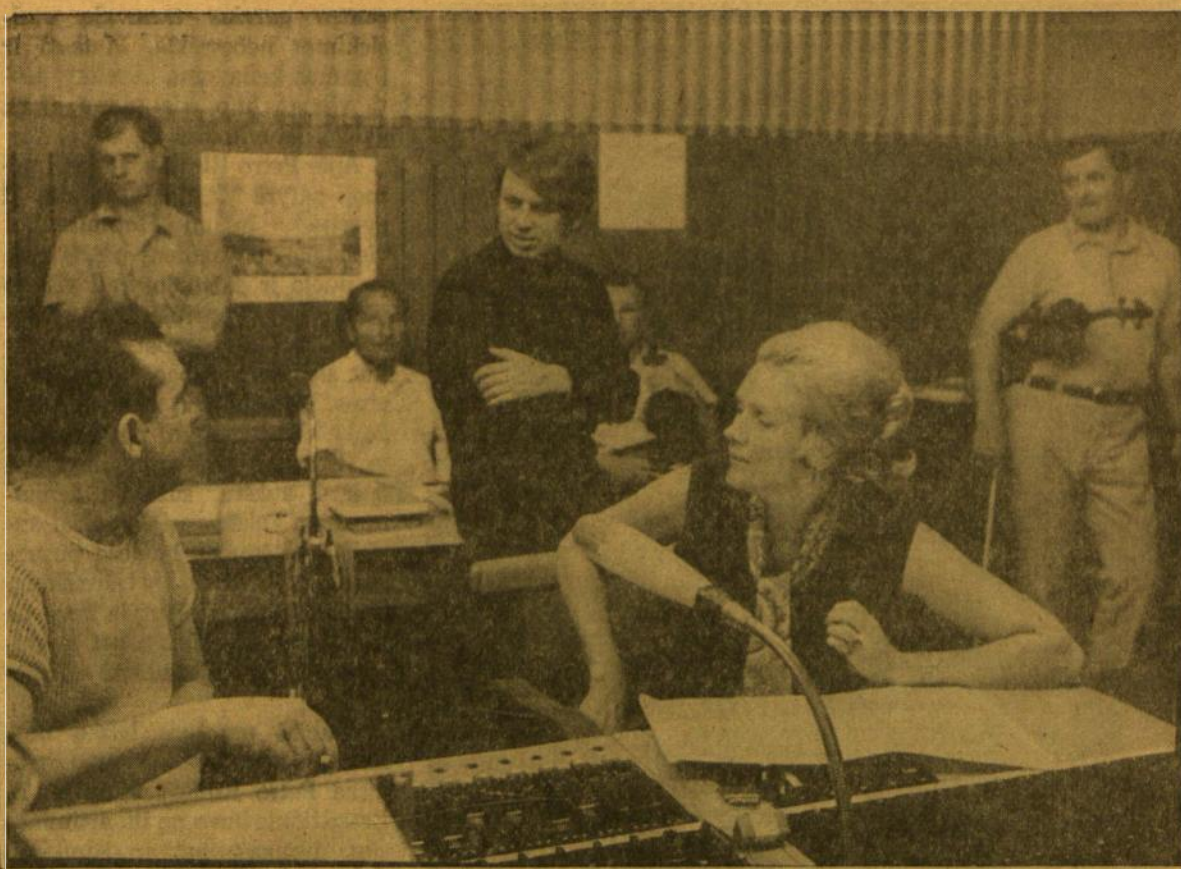
Assets over \$141,200,000.00 • Reserves and Surplus over \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirements)
Federal Charter • Federal Supervision
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M.-6 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M.-4 P.M. • Sat. 9 A.M.-12 Noon • Wed.-No Business Transacted

Lapinsko, Stempuzienės ir Barausko plokštelės jau šioms Kalėdoms

Šiuo metu Chicago ir kitas lietuvių kolonijas jau pasiekė trys, išskirtinio dėmesio vertos muzikos, dainos ir žodžio lietuviškosios plokštelės. Praėjusią vasarą jos buvo įgrotos Europoje su Stuttgardo simfoniniu orkestru, diriguojant pačiam komp. Dariui Lapinskiui. Vienoje jų yra tik pasaulinio garso operų arijos, dainuojamos mūsų solistės Aldonos Stempuzienės. Girdime arijas tokių žinomųjų operų: Carmen, Don Carlo, La Gioconda, Samson et Dalila, Arfco ed Euridice, Il Barbiere di Siviglia, Il Travatore. Kitose plokštelėse solistė dainuoja vien tik Darius Lapinsko kūrybą — jo "Ainių dainų" ciklą ir jo O. V. Milašiaus "Les

Sept Solitudes" žodžiams parašytą muziką. Trečiojoje plokštelėje skamba aktorius Leono Barausko žodis, skamba taipgi Lapinsko muzikos fone, pasakojant Julijaus Kaupo "Arlekinio" ir kitas lietuviškas pasakas.

Neatkištini visų trijų plokštelių apipavidalinimas, puikus "akų atrinkimas" ir jų įkūnimas reikia laikyti nemažų mūsų kultūrinio gyvenimo laimėjimu, vėgį pasiektu tik pačių kūrėjų asmeniškai rizika bei rūpesčiu. Visuomenės joms dėmesys tebūna bent moralinis atlyginimas kūrėjams už įdėtą pastangas. Chicago'je plokštelės jau galima įsigyti Karvelio prekybos namuose, Marginiuos ir Paramoje. kp.

Solistė Stempuzienė ir kompozitorius Darius Lapinskas (centre) praėjusią vasarą Europoje. Klausosi tik ką su Stuttgardo simfoniniu orkestru įgrotų pasaulinio operų arijų ir vokalines savo kūrybos. Tuo metu buvo įgrotos trys plokštelės, šiuo metu jau galimas įsigyti. Jos yra: viena — solistės Stempuzienės įdainuotų operų arijos, antra — Dariaus Lapinsko kūryba, dainuojama A. Stempuzienės ir trečia — Dariaus Lapinsko muzikos fone aktorius L. Barausko skaitoma Julijaus Kaupo "Arlekinio" ir kitos lietuviškosios pasakos.

Kultūrinė Kronika

• J. Žilėvičius dirba po keturiolika valandų kasdien Liet. muzikologijos archyve. Įvairių raštų 17% prirašo "Muzikos Žiniuose". Leidžiamą "Muzikos Žinių" priedą "L. M. Vardyną" prirašo pilną. Pakviestas bendradarbiu leidžiamos anglų kalba Lituanistinės enciklopedijos. Ypatinai sunku, atsakingą darbą pradėjo dirbti, kai buvo pakviestas Rieman Musiklexikon redakcijos pateikti lituanistinės muzikos medžiagą į tą garsųjį muzikos leidinį, leidžiamą vokiečių kalba. Ten J. Žilėvičius numato aptarti per 40 žymenyti lietuvių muzikų. Darbą pradėjo ir jau 10 autorių pasiūstą. Tai pirmas toks įvykis, kada lietuviai muzikai įtraukiami į pasaulinio garso enciklopediją. Liet. enciklopedijai J. Žilėvičius nuo pirmo iki papildomo tomo muzikologinių lituanistinių raštų davė apie 600 ilgesnių bei trumpesnių rašinių. Jis sudarė bendrą skaičių 30-000 eilučių. Visą laiką buvo liet. muzikologijos skyriaus redaktorius. Nešūrinis paskutiniai laikais didelio aktyvumo, savo gausiais raštais užpildė nemažai ir mūsų laikraščius. Šiuo tarpu jis laisvajame pasaulyje bene vienintelis, dirbantis visą laiką lituanistinį muzikologinį studijinį darbą. Mirus J. Bertuliu, kuris buvo Liet. muz. archyvo reikalų vedėjas, jo vieton dabar dirba muzikas A. Skridulis. Liet. muz. archyvo kuratoriaus sekretoriaus. Kuratoriai pirmirinkaua. prof. Vl. Jakubėnas. Tokią plačią muzi-

kinę veiklą įgalina tėvai jėzuitai, išlaikydami savo patalpose L. m. archyvą ir ten pat gyvenant. L. m. archyvo organizatorių, muzikologų J. Žilėvičių.

• XX amžiaus vakariečių poetų antologija Lietuvoje. Ją išleido šiomis dienomis "Vagos" leidykla Vilniuje. Aplamai literatūriname Lietuvoje gyvenime, ypač jaunimo tarpe, jaučiamas šiandien didelis susidomėjimas vakarietišku tautų laisvąja literatūra. Dabar parengta ir išleista stambi vakariečių poetų antologija kaip tik yra graži šio dėmesio liudininku. Parengti lietuvių kalbon vertimai yra A. Churgino, K. Korsako, V. Bložės, J. Degutytes, Eug. Matuzevičiaus, M. Martinaičio, T. Venclovos ir kt.

Antologijoje lietuviui skaitytojui (daugelis jų — pirmąsyk) pristatomi tarp daugelio ir šie prancūzų poetai: P. Valery, G. Apolinaire, S. J. Perse; iš anglų minėtini: T. S. Eliot, Dylan Thomas ir kt., iš amerikiečių: R. Frost, C. Sandburg ir kt., vokiečių: R. Dehmel, S. George, R. M. Rilke, P. Celan ir kit., o toliau jau seka visa eilė italų, ispanų, švedų, graikų ir kt.

• Balys Dundulis, istorijos profesorius Vilniaus universitete, praėjusio lapkričio gale susilaukė 60 metų amžiaus. Baigęs universitetą 1933 metais Kaune, B. Dundulis gilino studijas Paryžiuje (Sorbonoje), kur įgijo daktaro laipsnį 1939 metais. Darbą universitete pradėjo 1940 metais. Po pertraukos nuo universiteto 1943 metais uždarymo vokiečių okupacinės val-

džios įsakymu, į universitetą grįžo bolševikinei valdžiai į Vilnių grįžus. Nepaisant Sorbonnos daktarato, net vėl rašė ir gynė disertacijas: 1955 metais istorijos mokslų kandidato (masterio) laipsniui gauti (tema "Diplomatė ir ginkluota Lietuvos kova prieš Teutonų ordiną ir jos sąjunga su husitais 1410 — 1422 metais"), o 1967 metais disertaciją naujam daktaro laipsniui, tema — "Lietuvos kova dėl valstybinio savarankiškumo XV amžiuje". Be to 1960 metais yra paskelbęs darbą tema "Lietuvių kova dėl Žemaitijos ir Užnemunės XV amžiuje".

LENKIŠKŲ MOKYKLŲ SITUACIJA LIETUVOJE

Mokytojas pensininkas Č. Šaduikis laiške į Vilniuje leidžiamą lenkišką komunistų partijos dienraštį "Czerwony Sztandar" rašo, šią vasarą skaitęs tame laikraštyje nusišundimą, kad lenkiškas mokyklas lankantieji mokiniai neišmokstą lietuvių kalbos ir pskui jiems sunku esą įstoti į politechnikumus, kur reikia mokėti lietuviškai, reikia net stojamuosius lietuvių kalbos egzaminus laikyti. Šaduikis pastebi, kad ir lenkiškose mokyklose yra pakan-

kamai laiko išmokyti mokinius gerai lietuviškai. Jis pats buvęs mokytojas 35 metus, 18 metų lietuviškose, 17 — lenkiškose pradinėse mokyklose. Jis dėstęs ir lietuvių kalbą lenkiškose pradinėse mokyklose (antrais, trečiaisiais ir ketvirtais mokymosi metais), ir pasėkmės buvusios visai neblogos. Pavyzdžiui, esą, mokiniai, atėję į jo mokyklą 1961 metais ir 1965-tais turėję pereiti į penktą klasę Senujų Trakų mokykloje, pereidami neturėję jokių keblumų dėl lietuvių kalbos. O pra-

ėjusį pavasarį visi jo buvę mokiniai buvę net atleisti nuo išleidžiamųjų lietuvių kalbos egzaminų, nes per eilę metų turėję lietuvių kalbos pažymius ne mažesnius kaip ketvertukus. Siūlosi plačiau tą klausimą pasvarstyti. Ir redakcija kviečia daugiau apie tai pakalbėti.

Tuo tarpu, kaip tenka iš kitų

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOJAMOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
5 1/4% **4 3/4%**
Mokamas už Vieną Mėto Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas ankštas dividendinis mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. ... 9 v. r. iki 9 v. r.
ANTRAD. IR PENKTAD. ... 9 v. r. iki 5 v. r.
ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS
Daug sutauspysite pirksami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PRespect 6-8998

since 1914...
MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
400 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60629 PHONE: 334-4028
4 3/4% PASSBOOK SAVINGS All Accounts Paid and Compounded Quarterly
5 1/4% 6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES Minimum \$1,000

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)
NATIONWIDE GUARANTEE No-Limit on MILES No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.
Neribota garantija: iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels) Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.
Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v. šėšt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

šaltinių patirti, mokinių skaičius lietuviškose mokyklose mažėjas. Lenkų inteligentija perkelianti savo vaikus į lietuviškas mokyklas, kad būtų lengviau patekti į universitetą. Lenkiška "prastuomenė", sako, bėga į rusiškas mokyklas (ir kalbėti stengiasi daugiau rusiškai, todėl sakoma, kad šiuo metu Vilnių lenkai rusina. Lenkiškų mokyklų skaičius dėl to irgi mažėjas. (ELTA)
— New Orleans miestas, Louisiana valst., buvo įsteigtas 1718 m. rugp. 25 d.

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERLIOS SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

HUO GRUODŽIO MĖN. 11 D. IKI KALĖDŲ ATDARA KIEKVIENĄ VAKARĄ.

NORCROSS KASPINELIAI ir DENNISON PREKES DOVANŲ ĮPAKAVIMŲ PAPIERIS * SEALS * TAGS * KREPE PAPIERIS SVENTISKAS ISDEKORAVIMAS STALUI — NAMAMS IR SALEMS. Puikus pasirinkimas PRAKTIŠKŲ DOVANŲ KIEKVIENAM, įskaitant vienuoles ir mokytojas, 1970 metų kalendoriai ir užrašams knygos. RUSTCRAFT ir NORCROSS KALĖDINES KORTELES.
"Tokia rūsis, kurias Jūs norėtumėte pasiūsti ir gauti." Didelis pasirinkimas kitomis kalbomis. Gražus kortelių rinkinys dėžutėse nuo \$1.00 ir aukščiau.
ODOS ISDIRBINIAI DIENYNAI WHITINGS PUKIOS DOVANOS "STATIONERY" N A U J A I Cross Desk Pen Set Parker Touche Pen ir Parker "45" ir "75" plunksnakočiai.
MES APTARNAUJAME JAU 46 METUS
IAMA STATIONERS
"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"
6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102
Dovanos, Kortelės, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

NAUJAI PERTVARKYTAS DIAMOND HEAD RESTORANAS & LOUNGE
PASIŪLO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ
O JEIGU JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI, pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.
Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė
Padavėjos apsirėngę "kūmono" rūbais
Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro.
Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto.
Šeštadieniais atdara 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. diena
Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų — TELEFONUOKITE 925-1678
Diamond Head RESTAURANT & LOUNGE
3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)
Savininkas Edmundas Mačiulis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šėštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių SiurbLIAI
• BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER
ELECTROLUX HOOVER EUREKA KIRBY ROYAL IR KT.
Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestčiuose.
B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Grupė detroitiečių vaidintojų. Apačioje iš kairės į dešinę: A. Pesys, R. Liškauskaitė, rez. Z. Arlauskaitė - Mikšienė, Viršuje: V. Zebertavičius, I. Laurus - Laurinavičienė, Z. Dargelytė ir Al. Glaukas.

Detroito Dramos mėgėjų sambūris. Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: Rimas Sukauskas, Algirdas Pesys. Antroje eilėje: Danutė Janickienė, Irena Laurus - Laurinavičienė, Stepa Iljasevičius, režisierė Zuzana Arlauskaitė - Mikšienė ir rašytojas Vytautas Alantis. Trečioje eilėje: Karolis Balys, Stasys Garliauskas, Valentina Hatraitė, Marijus Sajauskas, Rita Garliauskaitė, Kazys Gričius, Birutė Marčiukaitė ir Vincas Zebertavičius.

Dvidešimt darbo metų

(Atkelta iš 3 pusl.)
da (5 kt.), Kazys Gričius (5 kt.), Leopoldas Heiningas (4 kt.), Birutė Rackaitė (4 kt.), Petras Deveikis (3 kt.).

Kiti dalyvavę sambūrio pastatymuose: I. Ambroziejūtė, R. Augustinavičienė, A. Bafaljenė, P. Balyas, A. Barakauskas, A. Bražėnas, Budrys, Z. Buknytė, D. Bulgarskaitė, R. Būlota, R. Cerniauskaitė, V. Čičauskas, Z. Dargelytė, J. Duoba, R. Garliauskaitė, St. Garliauskas, E. Gerulajienė, I. Gerulaitytė, J. Gilvydis, M. Gilvydis, M. Gintautaitė, V. Gražulis, C. Gričiūtė, G. Gričiūtė, J. Gričiuvienė, K. Griškėlis, J. Gruzdas, V. Hotra, A. Iljasevičius, J. Jakunskas, A. Januškevičius-Janušis, J. Joneckas, A. Juška, V. Jocys, A. Karvelis, K. Kodatienė, J. Kirvelaitis, V. Laurinavičius, K. Leknius, D. Liškauskas, B. Marčiukaitytė, P. Medonis, D. Memėnaitė, V. Memėnas, I. Miltakytė, Y. Miltakytė, L. Mingėlaitė, A. Nakas, A. Naruševičius, K. Navasaitis, Jr., B. Neverauskas, B. Norkūnas, P. Pajaujis, V. Pajaujytė, G. Palakienė, V. Palaikis, J. Paruškevičius, J. Polikaitis, I. Putriūtė, A. Rastenytė, K. Ražauskas, B. Rūksitelė, P. Stanionis, N. Sirtautaitė, G. Staniulytė, Z. Sukauskaitė, R. Sukauskas, V. Šeputa, G. Šileikaitė, St. Šimolūnas, Pr. Zaranka, S. Zebraitis.

Jau aštuoni sambūrio nariai išils amžinajam poilsy: Aleksas Gubilas, Algis Jarašiūnas, Jonas Marčišauskas, Juozas Kavaliauskas, Justas Pilka, Kazys Navasaitis, Lilė Petrauskaitė ir Stepa Iljasevičius. Iš jų daugiausiai vaidinę (7 kt.) ir sukūrę nepamirštamą Kudirkos asmenį yra a. a. A. Gubilas.

Peržvelgus sambūrio veiklą ir paskirus asmenis, reikia grįžti prie pačios vadovės ir režisierės P. Miškienės. Ji samoningai pristatoma gale, kaip yra pristatomi garbės svečiai, aukšti pareigūnai ir pan. Be jos iš viso sambūris nebūtų egzistavęs. Ji buvo tas variklis, nepaliaujamos energijos išteklius, kuris judino, ragino ir būrė žmones į bendrą darbą. Kartais prarasdama kantrybę dėl tų, kurie savo lengvabūdiškumu sunkino darbą, kartais pikindamosi dėl kitų, kurie nesu-prato teatro reikšmės ir į visą darbą žiūrėjo kaip į bereikalingą laiko galinimą, ji tačiau niekad,

nieš gyvenimo istorijos. Įvairiuose leidiniuose, enciklopedijose (išleistose Amerikoje ir dabartinėje Lietuvoje) galima rasti jos biografijos duomenis. Yra svarbiau išskirti faktus, kas ji buvo Detroitui ir kodėl taip išvermin gai dirbo, nepaisydama kliūčių ir nejausdama metų naštos. P. Mikšienė teatras buvo ir tebėra neatskiriama jos gyvenimo dalis. Jos supratimu, tai auklėjimo mokykla ir žmogaus aukštesnių polėkių pasireiškimas. Tikėdama tuo, ji Detroito ir kitų miestų lietuviams davė daug spektaklių, daug smagių ir susimastyti verčiančių momentų, o ne vienam pas ją vaidinusiui ir asmeniškos naudos —lietuviško žodžio grožį ir svarbą ir sceninio išsilavinimo.

Šiais metais p. Mikšienė atšventė 80-ties metų amžiaus sukaktį. Šia proga norėtumė ją pasveikinti, palinkėti dar ilgų ir sveikatingų metų ir išreikšti padėką už visą jos įdėtą triušą. Būkite ir toliau tas sąžinės balsas, kuris neleidžia kitiems nuleisti rankų!

Baigiant, sambūrio vardu noriu išreikšti padėką visiems, bet kuo ir bet kada prisidėjusiems prie Detroito Dramos mėgėjų sambūrio veiklos.

Pastaba: Statistinės žinios apie veikalus suteiktos p. Mikšienės. Sąrašai, dalyvavusių sambūrio veikloje žmonių, surinkti Irenos Laurus-Laurinavičienės ir a. a. St. Iljasevičiaus. Kitos informacijos paimtos iš valdybos dokumentų.

SOVIETAI GESINO BAŽNYCIOS GAISRA

Lenkijos katalikų spauda praneša, kad sovietų kariai, esantys Legnicos mieste, padėjo užgesinti gaisrą grąšinusį sunaikinti Legnicos katalikų šv. Jono bažnyčią. Speciali Legnicos katalikų delegacija pareiškė padėką sovietų kariams už skubią interventciją.

Filmų įvairumai

STASE SEMĖNIENĖ

Karo parodija

Daug sakantis satyriškas filmas apie I-ąjį pasaulinį karą *Oh! What a Lovely War*, atvežtas iš Anglijos, yra aktorius Richard Attenborough triumfalinis režisūros debiutas. Attenborough davė publikai puikų spalvotą antikinį filmą, neparodydamas jokių žiaurių scenų - nei vieno sužeisto ar užmušto žmogaus. Mirčių jame simbolizuoja raudonos aguonos ir - dar labiau jaudinančiai - vienišos moterys, paliktos karių.

Režisierius sugebėjo gana sunkoką scenos veiklą, režisuotą Joan Littlewood, perkelti į ekraną skoningai su genialiu samojum ir tikrai kūrybiniu spindėjimu.

Visi filme esantieji dainuoja, soka ir krečia pokštus apie kruvinąjį karą, kai tuo tarpu baurus kompiuteris be pritraukos registruoja žuvusiųjų sąrašą, gale filmo suskaičiuodamas 9,000,000 kritusių vyrų.

Lovely War apima įvykius nuo Sarajevo ligi amerikiečių įsikišimo ir konfliktą ir stengiasi pagauti nuotaikas, jų motyvus ir kasdieninę visų filme dalyvaujančių britų: valdžios pareigūnų, aukštų kariškių, dvasiškių, paprasto kareivėlio ir pasilikusių namie. Įnustas įvairiuose filmo skiecuose, filmas yra intrigos pluoštelis, apimantis Smith šeimą, lyg savo rūšies kiekvieną šeimą (pats vardas įtaigoja anonimiškumą, lygiai kaip ir universalumą), kurioje vyras yra aukojami karui vienas po kito, o moterys tęsia savo uždavinius, parodydamos didelę stiprybę.

Filmo pastatymas nevyksta kokiame nors Europos mūšio lauke savo laiks nuo laiko į jį nuklystama), bet anglų pajūrio kurorto Brighton karnavalo prieplaukoje ir paviljone. Čia, tarp

portikų ir elegantiškų grotelių, Europos valstybės vyrai juda lyg marionetės ir kalba aukštu tonu, tuo tarpu bauri realybė piešiama netikrom spalvomis ir ji idealizuojama, kol viskas tampa lyg vėjo nešama putą ar pasivaikščiojimu promenadoje. Ir taip filmas rutuliojasi, tai nuklysdamas į "vaidybą" — elegantiškas aplinkas ir kostiumus, tai vėl sugrįždamas į "realybę" — purvą, apkasus ir visur esančias, nesibaijančias raudonas aguones... Panaudota viskas, kas primintų, kaip visi karai yra prabangūs, kvaili, patetiški, daugeliu atvejų net bėtiškiai.

Ir taip filmas išėjo kartu ir juokingas ir liūdnas, ir provokuojas mintis ir sukliąs įnirtimą, o gale gi karas lieka tik iškimštos karikatūros vaizdu. Filmas pasižymi lakia fantazija, tiksliau aprašymu, improvizacija, taikliu pamėgdžiojimu ir talentu.

Režisierius ne tik įtraukė apie pusę šimto populiarių dainų, dainuotų I-ojo pasaul. karo metu, bet ir surinko geriausias britų aktorius, nupindamas tikrą žvaigždžių vainiką.

Laurence Olivier, Vanessa Redgrave (kenčiančios sufražistės rolėje), Susannah Yor., Dick Bogarde, Johu Gielgud (lietuvių kilmės), Michael Redgrave (gyvenime Vanesos tėvas), Ralph Richardson ir John Mills.

Galima būtų pripažinti, kad kariškos dainuotės daug autentiškiau skambėtų, jei jos nebūtų perduodamos taip puikiai išlygintų balsų. Vargiai kuriame kitame filme lyrika buvo panaudota taip efektingai ne tik sukur-

MOVING

Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

Pagal užsakymą
gaminame Aluminijaus žieminius
LANGUS IR DURIS DURŲ IR LANGŲ STOGELIUS
Parduodame Armstrong linoleumą

SPAITIS STORM WINDOW Company 3261 S. Halsted st. TEL. VI 2-2472

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Tel. — PRespect 8-9533

GĖLĖS
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUŽAUSKŲ
Beverly Hills Gėlynėla
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

PLATINKITE "DRAUGĄ"

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6872

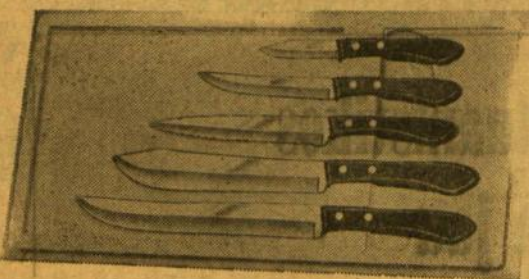
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. Lituania Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

Šį labai gražų 5 gabalų nerūdyjančio plieno peilių setą, pagamintą žymios Ekco Co. firmos, gausit dovanų, kai taupsit pas Union Federal. Atidarykit taupymo sąskaitą su \$200.00 arba daugiau, arba tokią sumą įdėkit į jau turimą sąskaitą ir Ekco peilių setas bus jūsų... NEMOKAMAI! Pasiūlymas galioja nuo gruodžio 13 d. ir baigiasi sausio 17 d., 1970. Viena dovana sąskaitai, paštu nesiunčiama.

5 1/4%

73

YEARS YOUNG

"Six month savings certificates" pelno 5 1/4% įmetus. Visos taupymo sąskaitos pas Union Federal pelno aukščiausius nuostatus.

Isteigta 1897 m. saugiam, pelningam taupymui. Union Federal didžiuojasi iki šiol nepakeitusi savo linijos.

UNION FEDERAL SAVINGS

3430 South Halsted Street, Chicago, Illinois 60608
Phone 523-2800 Albert J. Aukors, President

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

HIGH RATES

CURRENT RATE

4.75%

PER ANNUM ON REGULAR SAVINGS

5.25%

PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

2533 West 71st Street

Tel. 476 2345

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO

MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Galdas — Geraldas F. Daimid

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

4330-34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

Akademinės Prošvaistės

Redaguoja Aleksandras Pakalniškis, Jr.

Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademinės Prošvaistės".

3948 S. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60632

1970 – tus Metus pasitinkant

Masė, žmonių masė, negalvoja. Ji seka papročius, neatsižvelgdama į tai, kad kartais net mažai logikos tėra tuose papročiuose. Pavyzdžiui, žmonės naujuosius metus sutinka sausio 1-ąją dieną, nežinodami, kodėl jie taip daro.

Prisipažinsime, kad ir mes nežinome, kodėl sausio 1-ąją yra laikoma metų pradžia. Kadangi skaičiuojame metus nuo Kristaus gimimo, tekstų, mūsų manymu, atkelti metų pradžia į Kaldėdas. Tačiau tokio pakeitimo nedrįstume siūlyti vien dėl to, kad tada šventės, dabar beveik dvi savaites užsitęsiančios, būtų visiškai sutrumpintos. Už tokį siūlymą ant mūsų supykėtų ne tik krautuvainikai, darbininkai ir visi tie, kurie tomis ilgomis šventėmis pasinaudoja, bet ir studentai, kuriems šios atostogos reikalingos išdžiūvusias venas ir arterijas pripildyti nauju, taip sakant, krauju. O studentus užrūstintų, kaip matome iš praeitų metų, labai nepraktiškas ir ypatingai nesveikas dalykas.

Tokia būtų viena galimybė. Antroji būtų nukelti metų pradžia aštuonioliasdešimt dienų priekį. Tas aštuonioliasdešimt dienų ne iš Jules Verne knygos ištraukėme, bet iš fakto, kad po aštuonioliasdešimt dienų yra pavasario pradžia. O kadangi pavasaris yra gamtos atgimimas, ar neturėtų kartu su juo ir metai prasidėti?

Aišku, kad nesvarbu yra, kada ar kur metai tikrai prasideda, šioje ar anoje meridiano pusėje, pavasarį ar per Kalėdas, ar šiaip sau bet kada. Vis tiek metai ateina, ir su metais, teisingiau pasakius, su metų pradžia, ateina visos su jomis surištos kvaliystės.

Ateina pasižadėjimų ir jų sušaukimo laikotarpis. Čia daug nereikėtų stebėtis, nes žmogus ištvėringumas nėra pasigėrėtinas. Ateina metų skaičiaus pakeitimo ir naujų kalendorių laikas. Ir minėjimų eilė iš naujo prasideda. Vėl minėsime garsenybių gimimus ir garsias datas švėsimė.

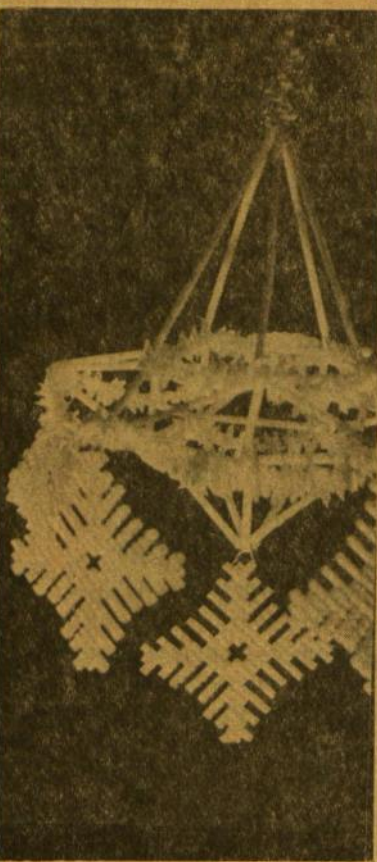
Ateina nežinia, o praeina visi gražiai išgyventi momentai. Praeina metai, kuriuose ir tas ir anas buvo nuveikta, ir dideli ir maži dalykai atsitiko. Praeina metai, per kuriuos žmogus tiek

daug išgyvena, o parodyti neturi ko. Bet vis tiek geri buvo praeitiej metai.

Bet ar nebus panašūs ir ateinantieji metai? Juk ar nekuriame visokių gražių planų ir šiems metams? Ir kodėl neturėtų jie įvykti? Kas gali priversti šiuos metus būti neįdomia? Niekas! Reikia tik gyventi, reikia nesnausti. Reikia nebijoti ką nors pradėti.

Pasitinkant 1970-us metus ir mum šauna į galvą mintys ir idėjos. Tiesą pasakius, beveik visos didelės ir fantastiškos. O turėtume rūpintis ryt dienos egzaminais, mažais kasdieniniais reikalais turėtume rūpintis daugiau negu tais d'žiaisiais. Bet kad tie mažieji per daug nuobodūs yra...

Naujų metų pradžia — tai laikas svajonių pilims statyti. Ir kiek kartų žmogus jau statė jas, ir vis jų pastatytų nematė. Bet gal ir gerai, kad nauji metai yra, progą žnogui iš kasdienybės pilkumo galvą iškišti ir apie geresnius laikus pasvajoti. Nesvarbu, kad jis vėl turės grįžti į tą pilką kasdienybę. Svajonės jo nebūtuvo gražios. A. Pakalniškis, Jr.

Lietuviškajai Kalėdų nuotainiai.

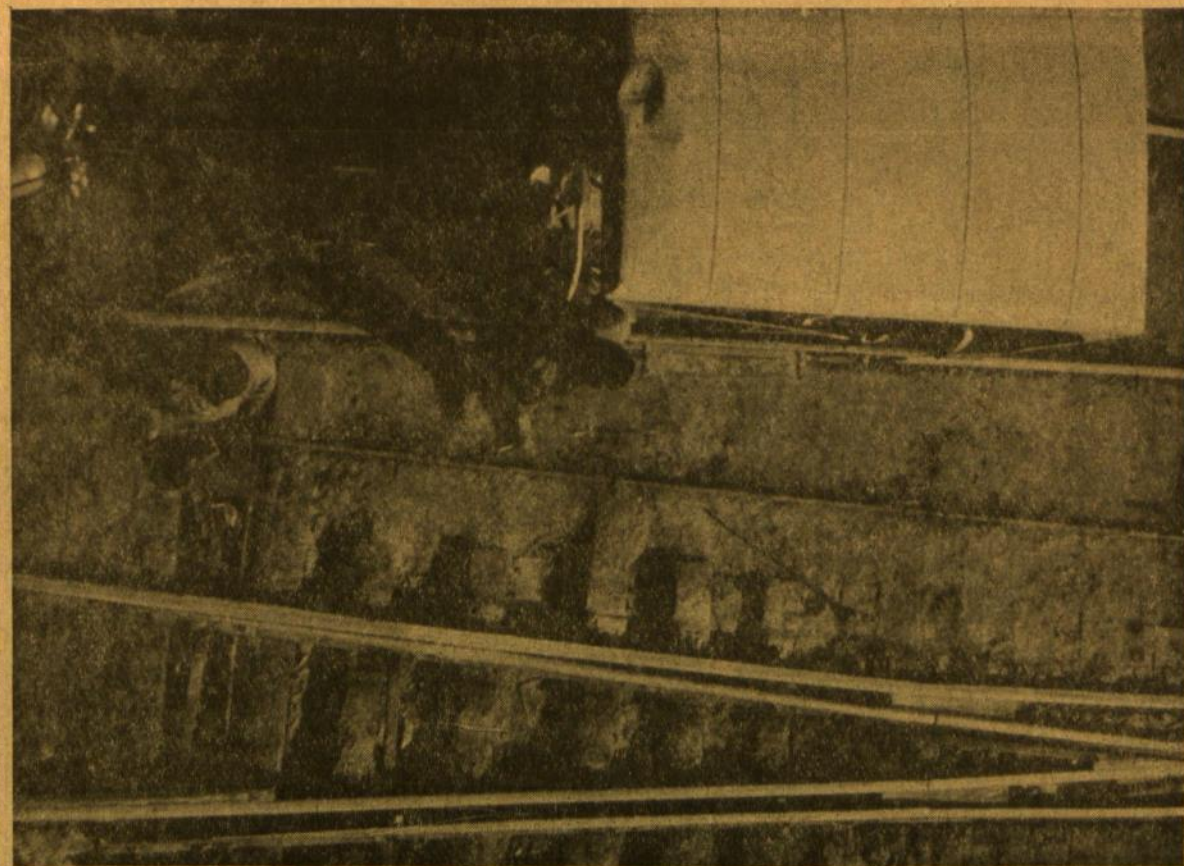
Burbului sproguš!..

Kažkuriuo metu, kažkur, kažkokia jaunimo organizacija labai pradėjo veržtis į Lietuvį studentų sąjungos vadovavimą. Amuo metu kiti studentai valdžios netroško, o susidariusią tuštumą reikėjo kuo nors, kam nors užpildyti. Ją ir užpildė anos veržlios organizacijos žmonės. Bet... Kas nutiko? Dabartinė LSS nebdovybė jau visiškai sąjungą nu-gyvendino. Burbulas sprogo. Pasirodė aiškus tos organizacijos žmonių nesugebėjimas ir nepasiruošimas vadovauti. Dabar jau visiems aišku: neužtenka gražių juostų ir įmantrių kepurų — reikia ko nors ir po kepure, idant galėtum kam nors vadovauti. O to vadovavimo geriausias ir tra-gišiausias pavyzdys buvo šie-

metinis sąjungos "suvažiavimas". Ji suvažiavimu tegalima tik todėl vadinti, jog kai kurie studentai "suvažiavo"... į Chicago's cypė.

Sąjungos skelbtame suvažiavimo atidaryme dalyvavo... keturi studentai. Tai bent minia! Šitaip nu-gyvendink tu padorią sąjungą. Žinoma, su tokia "minia" nebdovybė daug ko galima padaryt. Todėl nenuostabu, kad studentų daugiau susirinko Midway Exit motelyje "puoduko" pabandyti negu suvažiavimo salėje.

Salėje nieko neįvyko. Nebuvo kvorumo. Nebuvo tvarkos. Nebuvo noro ar paprasčiausio supra-timo ką daryti. Tiesa, tebuvo pa-rodyta noro ką nedaryti, užker-tant keletui studentų, sudaryti

Vakarui ateinant...

Nuotrauka Edvardo Vasukevičiaus

Po Mačernio minėjimo...

Kartą tolimoje šalyje augo didelis miškas. Tamė miške seno daug medžių. Buvo ažuolų, beržų ir kitų įvairiausių medžių, kuriuos Žemynėlė kada nors yra pagimdžiusi. Prie vieno miško krašto buvo galima pastebėti vieną medį, kuris kitaip atrodė negu visi kiti medžiai. Vsi medžiai pavasarį, bei vasarą išleisdavo žalius lapus, o rudenį lapai tapdavo raudoni ar geltoni. Bet šis lapuotis nenorėjo sekti kitų pavyzčių, tad darydavo viską atvirkščiai, gal norėdamas atkreipti kitų dėmesį, o gal dėl to, kad jam taip buvo gražiau (kas galėtų nuspręsti kodėl?). Pirmais metais, kada šis medis taip padarė, buvo įdomu ir spalvinga. Antrais metais taip pat dar kaimynams patiko, bet kada kiekvienais metais panašiomis spalvomis tas medis save patigrašinėdavo, visa tai jau praėjo atibosti. Ažuolai kaibėjo, jog medis viską darė, "kad nors ir ne medžiškai bet kitiškai" ir jiems visa tai nepatiko. Jaunį beržai mėgo pačią idėją (pakeisti tradicijas), bet, pamatę, kad tas "revoliucionierius" pasidarė ribotas, nutarė ieškoti kitų vadų. Visas miškas sutiko, kad medis labai stengėsi, ir kad jis daug šaltų žiemų praleido, be galvodamas apie ateinantį pavasarį — taip, jog vos suspėdavo išleisti savo geltonus lapus laiku. Metai slinko.

Kartą į tą mišką atsilankė senas vaidila, vardu Filosofas. Filosofas mokėjo daug, bet labiausiai mokėjo klausytis, kad galėtų išmokyti iš kitų. Įėjęs į mišką jis klausėsi, ką medžiai šnabžda. Išgirdo jis daug paslapčių, bet labiausiai jį sudomino pasaka apie tą keistą medį. Išlausė jis visų nuomonės ir pagaliau nuėjo prie apkalbamo medžio ir paklausė jo: "Ką pats galvoji apie tavo brolmedžių nuomonių pareiškimus?" Medis jam atšlamėjo: "Tie medžiai tikri kelmai. Nesupranta ir nenori manęs suprasti. Jie nieko nežino. Aš bandau pakilti aukščiau kasdienybės, o jie nori mane prislėgti!" Filosofas pasikrapštė galvą, pasitampė

naują centro valdybą. Taip ir nebuvo sudaryta nauja valdžia. Tur būt, pasiliko buvusioji; jei iš viso ją dar valdžia galima vadinti. Suvažiavimas nebuvo net uždarytas, nes nesurinko... kvorumo.

Tiesa, po suvažiavimo pabaigos "linksmybės" motelyje dar vis tebesėdė, kol tvarkos palaikytojai nesurinko apie aštuoniolika "studentų" (kai kurie mokėjo nors nusikeikti lietuviškai) ir neuždarė į šaltąją, idant atvėstų nuo per didelio "puoduko" kaštavojimo.

O tempora, o mores!
Apolinaras Puodžiukaitis

ūsus, apėjo tris kartus didelę ratą ir pagaliau tarė: "Ieškoti abstrakto yra gerai. Noras pasitobulinti visuomet pageidaujamas. Tačiau, kaip galima ž. noti, ar tai, kas daroma, yra tikrai pasitobulinimas, ar tikrai kryptelėjimas į kitiškumo kelią? Be to, pats neturi teisės spresti ar kiti medžiai yra sugebantys suprasti tavo kūrybą ar ne. Klausykis ir kitų, tada galėsi ir save patobulinti. Žinok, kad jie tik gero tau nori. O tie, kurie nešasi labai nusimanančiais estetikos klausimais ir net drįsta sakyti, kad tavo veiksmai yra nekūrybingi, nes nesiekia tobulumo, tų nepaisyk, bet ir nepyk ant jų. Kiekvienas nori sa-

Momentas iš skautų akademikų šventės Clevelande. Iš kairės į dešinę: dr. G. Matienė, M. Jokubaitytė, R. Kubiliūnaitė, J. Petraitytė ir V. Mockutė. Nuotrauka V. Bacevičiaus

Angliškoji lituanistikos enciklopedija jau rišykloje

ENCIKLOPEDIA LITUANICA, kurios li-sis tomas apima A-C (Czartoryski), jau rišykloje ir sausio mėn. galės pasiekti įvairias šio krašto bibliotekas bei prenumeratorių. Šį tomą suredagavo prof. S. Sužiedėlis, o anglų kalbą tikrino prof. dr. R. Sealey. Pirmasis anglų k. šios enciklopedijos tomas ilgai užtruko, nes prof. S. Sužiedėlis jį ruošė ėmėsi dar 1966 m. Tada jis sudarė visai E. L. kortelę ir jau 1967 ėmėsi telkti straipsnius, kurių daugumą reikėjo versti į anglų k. Tuomet jau išleido pirmieji vertimo sunkumai, pvz. kaip versti mums įprastas Didysis Lietuvos kunigaitis, kuris nevertavo Lietuvos karaliaus titulo. Išleido ir istorinių asmenų rašybos klausimai, pvz. mes dabar susilietuviname istorinius asmenis, kurie anuo metu rašėsi lotyniškai ar

vo išmanymą paskelbti, o tie, kurie daugiausia žino, mažiausiai šneka. Linkiu tau sėkmės pasiekti tobulumo ir atvirai klausytis kitų kritikos, atrinkdamas tas, kurios tau labiausiai į naudą išeiną. Ats'mink, kad nesį Dievas ir dar toli gražu iki to, kad tavo kūrinys būtų vien tik tobulybė".

Po to Filosofas paliko tą medį ir mišką ir keliavo tolyn ieškoti tiesos. Medis pastovėjo tyliai, nejudėdamas. Pagaliau jo lapuose pasigirdo šlamesys...

S's atsitikimas įvyko seniai, kada šių dienų medžiai net ir negalvojo iškelti galvų. Bet, kai nuėini į kokį parengimą, kuriame įkūnijamos naujos idėjos, o pasikiau dalyvauji ir simpoziume, kuris diskutoja aną pastatyta, rodos, kad ta sena pasaka pas-kartoja. Kada pagaliau tapsime žmonėmis, o ne medžiais?

Daina Matulionytė

TAVO PIRŠTAI ILSISI MANO DELNE

EGLE JUODVALKYTĖ

užgniaužęs kvapą
tyliai statau
suakmenėjusias kojas

tu virpi

tavo plaukai juokiasi verpeto pagauti
o vėjas burtų rato peržengti negali
(Aš taip atsargiai užbrėžiau jį,
kad įsikibusi į mano ranką
tu nematytum vėjo šėlstančių akdų,
kad negirdėtum gundančio šlamėjimo)

tu drebi

ir aš kietai sugniaužiu tavo pirštus
savo bekraunėj rankoj

(be perspėjimo užsidarė veidrodis
ir aš likau
ieškoti balto zuikio
stebuldy šalyje)

ir aš laukau atsargiai ranką
kur-oje liko tavo pirštų nuospauda

KELIONĖ Į DAINAVĄ

Lynojančiam penktadienio vakarui išvažiavome į mūsų odisėją, į Dainavą. Kelionė atrodė be galo ilga, o vakaras — tamsus, klaidingas. Iš nakties kelio, per laukus važuojant, karts nuo karto pasirodė kelių ženklai, rodykės ir raudonos šviesos, o mašinos girdėtos rami, migdanti muzika. Kalbėjomės apie mokslą, Dainavą, stovyklas, ir šį ateitininkų suvažiavimą. Sprendėme statuto klausimus, kur e buvo iškilę draugovės susirinkimuose, ir taip pat galvojome kaip mūsų draugovės veiklą padaryti įdomesne.

Gan rimtai galvodamos apie šiuos klausimus, pravažiavome į žibanciją, laukiančią švieselę. Spėliojom, kurie mūsų draugai jau bus čia suvažiavę, nors žinojom, kad Kazys Razgaitis ten tikrai jau bus, nekantriai laukdamas suvažiavimo nutarimų, ypač naujos valdybos balsavimo rezultatus.

Pamažu laikas bėgo, o kelias vis tas pats, ir net ilgesnis atrodė. Bet "exitų" numeriai mažėjo ir žinojom kad artėjam prie Dainavos. Pagaliau įvažiuojam į Manchesterį, ir ūpas pakivom. Tik staiga priešais mus sužibėjo mašinos šviesos. Tai tikrai buvo koks nors "sunday driver", sumaišęs

dienas (gal re'kėtų sakyti naktis), bet jis gan mandagiai pasitraukė į savo kelio pusę.

Po to "malonus" susitikimo, įsukom į jau gerai pažįstamą Austin gatvelę ir žiūrėjom pro langelius į Manchesterio nulytus laukus. Nakties debesėliai aptem dino Dainavos plakatą, kad vos nepravažavome atidarus, laukiančius stovykos vartelius. Įvažiavę pamatėm, kad ruduo Dainavos miškų ir laukus visai kitaip aprenę, išdažydamas juos geltonom, raudonom, rudom ir kitom spalvom, o nakties lietus apšėmė tą grožį miglomis.

Pamatėm baltuosius rūmus su žibancija, laukiančią švieselę. Spėliojom, kurie mūsų draugai jau bus čia suvažiavę, nors žinojom, kad Kazys Razgaitis ten tikrai jau bus, nekantriai laukdamas suvažiavimo nutarimų, ypač naujos valdybos balsavimo rezultatus.

Iėjom į vidų ir susit'kom seniai matytus draugus, bei gerus pažįstamus. Tą vakarą praleidom linksmai, sutikdami vėliau atvykstančius draugus. Sekančios dvi dienos jau buvo praleistos, sprendžiant suvažiavimo programas.

Lina Kriaučiūnaitė

Skautų akademikų šventė Clevelande

Š. m. lapkričio mėn. 22 d. Clevelando skautai akademikai atšventė savo metinę šventę — 45 m. gyvavimo sukaktį. Į šventę atsilankė gana gausus skaičius dalyvių. Dalyvavo ne tik akademikai, bet susirinkusių tarpe matėsi ir jaunesnių skautų, o taip pat ir svečių iš kitų organizacijų.

Šventę atidarė skautė akademikė Dalia Orantaitė, Šatrijos Raganos dr-vės pirmininkė, pakviesdama į prezidiumą Korpl Vytis atstovą dr. S. Matą, paskaitininką dr. V. Černių ir draugovės sekretorę Ireną Navickaitę.

Pradžioje, vėliavą įnešus, buvo sugiedota tautos himnas ir susikaupimo minute pagerbtį mirusieji A.S.S. nariai. Po to pirmi-ninkė trumpa įžangine kalba pasveikino susirinkusius, primindama jiems anas laimingas dienas, kai skautai akademikai savo metines šventes galėjo švęsti tėvy-nėje, o Irena Navickaitė referavo apie akademikų veiklą.

Metinės šventės proga A.S.S. sveikino ateitininkų atstovus K. Sušinskas, skautininkų vardu — dr. Juškenienė ir Balfo atstovė

O. Jokubaitienė. Po sveikinimų sekė V. Mockutės tikrosios narės pasižadėjimas. Įspūdingas pasižadėjimo ceremonijas pravedė filisterė dr. G. Matienė, o skautininkė N. Mockuvienė uždėjo savo dukrai Vili-jai spalvas. Rausvą gvazdiką, kaip brolių akademikų draugiškumo ženklą, prisegė dr. S. Matas.

Po oficialios dalies sekė dr. Černiaus, atvykusio iš Philadelphijos, paskaita, kuri visus labai sudomino savo originalumu ir naujoviškumu.

Šventė baigta buvo vaišėmis, kurias paruošė M. Kižienė, talkininkaujant skautėms akademikėms.

I namus visi skirstėsi geroje nuotaikoje, tikėdami, kad skautai akademikai, gyvenę 45 metus, gyvuos ir toliau, stiprius ir nepalaužiami dvasioje.

D. Orantaitė

— Napoleonas Bonaparte, prancūzų imperatorius, gimė 1769 m. rugpj. 15 d.

— Prancūzų kompozitorius Claude Debussy gimė 1862 m. rugpj. 22 d.